MAZPULKS

MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM

1935.

№ 10

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERAS IZDEVUMS

Rigas Slimo Kasu Starpbiroja

ķīmiski-farmaceitiskā laborātorija

Rīgā, Ģertrūdes ielā 15/17.

Iepērk no lauksaimniekiem — **ārstniecības augu audzētājiem:**

Flor. Chamomillae vulg. (Kumelīšu ziedi).
Fol. Belladonnae (Vilka ogu lapas).
Fol. Hyoscyami (Drigeņu lapas).
Fol. Menthae piper. (Piparmētru lapas).
Fol. Uvae ursi (Milteņu lapas).
Fructus Cynosbati, sine semina (Rožu ogas — augļi bez sēklām).
Herba Absinthii cum floribus (Vērmeļu laksti ar ziediem).
Herba Centauri minoris (Sirdszāļu, augstiņu laksti).
Herba Chelidonii (Strūteņu laksti).
Herba Herniariae (Trūkuma zāles laksti).
Herba Melioti (Dzeltenā ceļa, Māras āboliņa laksti).
Herba Millefolii (Pelašķu laksti).
Herba Serpylli (Māŗas sila, vecvīra bārzdiņas laksti).
Herba Thymi (Dārza Timijans).
Radix Levistici (Lustugu, lipstuku saknes).
Radix Saponariae (Ziepeņu saknes — dārza).
Radix Valeriana (Baldrijāņa saknes).
Rhizoma Calami mundat (Mizotu kalmju apakšzemes stumbri).
Secale cornutum (Melnie rudzi).

Ar piedāvājumiem lūdzam griezties laborātorijā darbdienās no 9—15.

Latviešu uzņēmums

Speciāls elektro-armaturu lampu darbnīcas veikals

M. STAUVERS

Rīgā, Kr. Barona ielā 36. Tāļr. 24588.

Piedāvā: Modernus apgaismošanas ķermeņus, kabinetu, ēdamistabu, guļamistabu. galda lampas un t. t.

Glīts darbs **Lētas cenas**

Pasūtījumus izpildu glīti, lēti un ātri

Uzpērk no zemkopjiem un mazpulku dalībniekiem:

Baltos zirņus, I lab.,	Magoņu sēklas,
Baltās pupiņas,	Kaņepes,
Ķimenes,	Anīsu,
Koriander,	Saules puķu sēklas,
Majorānu,	Vietējos apiņus

K. A. Bušs,

Miltu un koloniālpreču lieltirgotava,

Kungu ielā 23, tāļr. 20829.

J. Skultana

plaši iecienītās mēbeles

latviskā un modernā veidojumā, izturībā un lētuma ziņā nepārspējamas.

Pastāvīgi lielā izvēlē

Tērbatas ielā № 4 Tāļr. 33033. **Rūpn.: Meistaru ielā 12** Tāļr. 42248

MAZPULKS

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERAS MĒNEŠRAKSTS
JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM.

IZNĀK KATRA MĒNEŠA 15. DIENĀ.
REDAKCIJA UN EKSPEDĪCIJA: RĪGĀ, BAZNĪCAS IELĀ № 4-a. TĀLRUŅI: RED. — 21617, EKSPED. — 22882.
ABONĒŠANAS MAKSA: GADĀ LS 2,—; ATSEVIŠĶS NUMURS 20 SANT.
SLUDINĀJUMU MAKSA: 1/1 L. P. — LS 100,—; 1/2 L. P. — LS 50,—; 1/4 L. P. — LS 25,—.

V. gada gājums. **15. oktōbrī, 1935. g.** **№ 10**

Arn. Lūsis.

Pļaujas svētkos.

Jau no seniem laikiem Dievs cilvēkam licis strādāt, lai viņš ar sviedriem vaigā pelnītu savu dienišķo maizi. Un zemnieki ir bijuši tie, kas vienmēr palikuši uzticīgi šai Viņa noliktai kārtībai, kuŗa, kā negrozāms likums, valda vēl šodien. Zemnieki nav kurnējuši tad, kad grūtā darbā rasoja viņu pieres un muguras, kad rokas kļuva smagas un soļi gurdi, jo zin, ka tad viņi saceltos pret lielā Auglības Devēja prātu. Viņi vienmēr ir apzinājušies, ka sviedriem pelnīta maize ir pilna sāta un svētības, viņi nekad nav bēguši no darba un vairījušies no grūtībām. Un tamdēļ, laikam aizejot, viņi norūdījuši savu spēku tik pat cietu, cik cieti ir lemeši, kas katru pavasari irdina mūsu tīrumus un druvas. Un tikai tas, kas strādājis, jūt patiesu prieku par veikto darbu, kaut arī vienā otrā gadījumā augļi mazāk ienākušies, nekā varēja cerēt. Tāds ir arī šis rudenis. Zemnieks nav ieguvis tādu algu, kādu gaidīja, jo vasara bija neizdevīga, un, labības vezumus mājup vedot, zirgi un cilvēki juta, ka tie ripo vieglāki nekā pērn, kad vārpu smagums darīja pilnas klētis un apcirkņus piebēra līdz malām. Tomēr zemnieki ir mācījušies pateikties Dievam arī par mazumu un būt pieticīgi arī tad, ja plānāks ir maizes rieciens uz galda.

Visas neveiksmes nav varējušas satricināt zemnieku ticību, un tās, kā viegls vējš, skar tikai lepnā zemniecības koka galotni, nespējot saliekt cieto stumbru. Darbā salīkušie ļaudis, kas vasaru strādājuši no saules līdz saulei, redzot padarīto, tagad atvieglotī nopūšas un pateicas Dievam par to, ko tas, kaut arī mazumā, ir šogad viņiem devis.

Šogad Pļaujassvētkus latvju tauta svinēs tā, kā viņa tos vēl nekad nav svinējusi. No visiem Latvijas novadiem un pagastiem skaistājā Koknesē pulcēsies tauta, lai vienprātībā suminātu zemnieku un viņa veikto darbu. Tur sabrauks vidzemnieki un kurzemnieki, zemgaļi un latgaļi, un sirmā Daugava, kuŗa senāk dzirdējusi tikai kaŗa troksni un ieroču šķindēšanu, tagad klausīsies vienotās latvju tautas dziedāšanu, un zobenu vietā redzēs izkaptis un arkla lemešus vizam saules gaismā. Upi, kuŗu mūsu senči gadusimteņus atpakaļ pārbrida, lai vestu savstarpējās cīņas, tagad ikviens pāries ar miera domām sirdī, jo beigusies nu ir savstarpējā apkaŗošanās un ķildas, un Vadonis piepildījis senā Zemgales virsaiša Viestura sapni, — nodibinājis vienotu valsti, kuŗas iedzīvotāji var kopēji priecāties par šīs vasaras darba augļiem. Tā būs liela diena, kādu mums sola 13. oktobris. Liela nevien vecākai paaudzei, bet arī jaunatnei, un it sevišķi jums, mazpulku dalībnieki. Svētku rīkotāji ir atzinuši, ka arī jūs esat cienīgi nostāties lielo darba daritāju rindās, un ar saviem baltzaļiem karogiem pievienoties plašai saimei, kuŗa tiks godam pieminēta, proti, — latvju arājam.

Jums, mazpulka dalībnieki, dāvāta liela uzticība un jums jācenšas to pienācīgi attaisnot. Kā to spēt? — Vispirms — jums jāsolās strādāt ar tādu pat neatlaidību un

čaklumu, ar kādu jūs līdz šim esat strādājuši. Jums jāpaliek uzticīgiem mazpulku organizācijas mērķiem un uzdevumiem, jo tikai tas, kas to ir darījis, var gaidīt atzinību no citiem.

Tāļāk — ja šie svētki tiek rīkoti vienkopus visai tautai, tad tikai tamdēļ, lai stiprinātu vienprātībassaites, lai nojauktu tās robežas, kādas nesenos laikos, musinātāju sakūdīti, kaimiņi bija cēluši starp savu māju un uzskatu pagalmiem. Varbūt, ka katru gadu mēs tādus svētkus svinēt nevarēsim. Bet 13. oktobrim ir jātop par dienu, kuŗu mēs nekad neaizmirsīsim, par dienu, kuŗā mēs apliecinam savu ticību Dieva un zemes svētībai un vienprātības uzvarai.

Jums jābūt, mazpulka dalībnieki, Pļaujassvētku lielās domas turpinātājiem un piepildītājiem nākotnē, jo jūs esat Latvijas cerība. Pošaties visi uz Pļaujassvētkiem! Kopēji mēs esam strādājuši. Kopēji mācīsimies arī Dievu lūgt, Vadoni un zemes arājus sumināt, kopēji dziedāt un priecāties. Un tad mūsu dziesmai būs tāla atbalss. Kā jauns vanags tā pacelsies pret debesīm, un viņu dzirdēs tālu pārnovadu ļaudis, kas, varbūt dažādu apstākļu spiesti, būs palikuši mājās. Un liekas man, ka pat Daugava šai dienā apstāsies savā tecēšanā, lai klausītos, cik draudzīgi tagad sarunāsies tie ļaudis, kuŗu novadus tā pārdalījusi uz pusēm. Daugavai un Pļaujassvētkiem 13. oktobrī jātop par vietu un dienu, kuŗā latvju tauta solās turēt svētu darba tikumu un vienprātības garu.

Aug. Briedis.

Cienīsim pagātni.

Jaunatnes skati un domas tiecas allaž nākotnē. Tā tas arī vajadzīgs. Nākotne jaunatnei pieder, par nākotni viņai jāgādā, lai paveiktu to, ko vecā paaudze nav spējusi pagātnē. Tikai nav jāaizmirst, ka pagātne ir savu tiesu nākotnei ceļa radītāja. Jaunatnei jāciena vecās paaudzes darbs. Ja arī tur saskatāmi trūkumi, tad jāņem vērā apstākļi, kādos tāds darbs strādāts, tad varbūt saskatīsim trūkuma cēloņus un paši mācīsimies savā darbā no trūkumiem izbēgt. Tāpat nav jāaizmirst tie, kas no darbinieku rindas izstājušies, atpūšas klusajos kapu kalniņos. Pār viņu mūža atdusas vietu daudzreiz vairs tikai vējš loka nolīkušos koku zarus un tie žūžodami it kā kaut ko stāsta. Jā, tur dzirdami daudzi stāsti, iesim, mācīsimies saprast šo šalku valodu.

Pie viena un otra kapa, kuŗā atdusas kāds, kas dzīvē ieņēmis redzamāku vietu, pavadot ir runātas cildinošas runas, nolikti vainagi, doti solījumi dzīvē turēties pēc viņu parauga, gādāt, lai uz kapa vietu ceļš ar zāli neaizaug. Cik daudzreiz tas arī ir viss. Vīst vainagi, bāl piemiņa, viens, otrs gads un — ceļš apaug ar zāli. Reti kāda gādīga roka uz kapa uzliek kādu ziediņu. Sava nozīme tomēr šiem kapos gulētājiem ir. Pat ikdienas steigā, kad viens darbs dzen otru, daudzreiz nāk atmiņā tie, kas savas darba gaitas jau beiguši — viņu darbs runā uz mums. Vēl jo vairāk šie aizgājēji izceļas, ja domās pakavējamies pie viņiem un meklējam viņu nozīmi dzīvē. Tādēļ iesim pie šiem kapiem — arī pie tādiem, pie kuŗiem nav skanējušas cildinošas runas, nav likti vainagi, bet vainags ir viņu mūža darbs. Kapi arvien runā pamācošu valodu, tie izceļ laikmetus un laikmeta nesējus. Iesim, klausīsimies šo valodu, bet vispirms gādāsim, lai šie kapi būtu glīti apkopti, lai uz tiem veštu iemīta un apkopta taciņa. Par to gādāt, jaunatne, ir tavs darbs. Apskataties savas dzimtenes kapsētas un apkopjat to, kas tur apkopjams.

„Mūsu dzimtenes kapsētās nav ievērojamu kapu," tā dažs no jums atrunāsies. Jr tomēr tādi. Būs gan līdz šim neievēroti, bet droši vien ievērības cienīgi kapi. Atradīsies mācītāju kapi, skolotāju kapi, kuŗi draudzes vai pagasta garīgās dzīves kopša-

Krāšņais Vaidavas ezers.

nas darbu pabeiguši, paši dus mūžīgā miegā. Viņi kalpojuši savai draudzei, mācījuši jauno paaudzi. Ja arī viņu darbs no ārienes ne ar ko spilgtu neizceltos, tomēr viņu laikā būs strādāti darbi, pie kuŗiem arī viņi savu roku pielikuši un kuŗiem ir paliekošā nozīme. Klusam darbam dažreiz lielāka vērtība, kā skaļi izkliegtam. Kluss darbinieks daudzreiz pats sevi kā dedzināt sadedzina uz vispārības altāra un tāda upura dūmi tik drīz neizklīst. Katrā kapsētā atradīsies pa klusa sabiedriska darbinieka kapam. Parunājaties ar vecākiem ļaudīm. Viņi labprāt mīl stāstīt par agrāko dzīvi, par saviem piedzīvojumiem, pieredzējumiem un arī par nostāstiem, ko paši kādreiz dzirdējuši. Tādus stāstus mēs daudzreiz palaižam garām, kā mazvērtīgus, bet tomēr dažu labu reizi ir lietas, kuŗām ir sava nozīme, kuŗām nebūtu jāaiziet aizmirstībā, kā mēs aizmirstam daudzus cienību pelnījušu darbnieku kapus. Uzrakstat tādus nostāstus, prasiet paši, un vāciet ziņas par agrāko darbinieku dzīvi. Draudzes mācītāji mēdz vest laika vērojumu atzīmes. Raugat sarunāties ar viņiem, tā dabūsiet ziņas par tiem darbiniekiem, kuŗu kapus nākas jums kopt. Stāstat arī no savas puses tās ziņas, kādas jūs esat ievākuši, tā mācīsaties pazīt pagātni un vērot tagadni. Tāpat griežaties pie skolotājiem un pie katra, kam rūp sabiedriskā dzīve. Ja būsat sakrājuši ziņas par sava novada mirušiem darbiniekiem, tad kapsētā ieiesat nevis kā nāves valstībā, bet tur mums daudzi krusti, daudzas kapu kopiņas runās pretim dzīvu valodu. Tad arī tiksim skubināt skubināti apkopt šos kapus un daudzreiz runātie vārdi par neaižaugošām tekām nepaliks par frāzu, bet būs dzīves īstenība.

Arvien vairāk sākam iepazīties ar savu dzimto zemi, mācamies to mīlēt, tai pieķerties. Arvien biezāks paliek turistu ceļu tīkls un rodas arvien klāt jaunas turistu nometnes. Turisti nemēdz iet garām arī kapsētām un labu liecību par sevi nodod tas novads, kuŗš var parādīt skaisti izkoptu savējo pēdējo atdusas vietu. Laimīgs tas novads, kas var pievest pie labi apkopta kapa, kur atdusas kāds darbinieks, kuŗš darījis nemirstamus darbus. Ir mums tādi novadi, kuŗi agrāk bijuši tālu pazīstami ar saviem kultūras darbiem. Bet ne katru reizi un ne katrā vietā radušies tādu darbu turpinātāji. Dažās vietās tagad dzīve it kā apklususi un tikai kapi runā par to, kas kādreiz ir bijis cēls un cildinošs. Nav teicams paradums, ka pēdējā laikā Rīgas

meža kapus uzskata par tiem, kuŗos jāgulda mūsu izcilus gara darbinieki. Labāk būtu, ja tie savu mūža atdusu atrastu savas dzimtenes kapsētās. Dzimtenes meža šalkas bija tās, kas viņiem agrā jaunībā stāstīja brīnišķus stāstus un modināja gara ilgas, dzimtenes strautu čalošana radīja nemieru un radīja centību, skubināja būt skaidriem, kā strautu ūdeņiem. Ja arī dzimtenes debesu zilās tāles skubināja doties projām, iet piepildīties, bet tad, kad viss piepildīts — jāatgriežas atpakaļ savā dzimtā sētā. Cik bagātākas būtu šīs sētas, ja viņās mūža atdusā atgrieztos tie, kas savā laikā nemiera gara pilni aizgājuši svešumā.

Belizārs Radziņš.

Karogs lauku sētā.

Jau vairāk kā gadu mazpulku dalībniekiem pastāv paradums iegādāties un izlikt lauku sētās Latvijas karogu. Pirms mēs pārrunājam kā izlikt šos nacionālos karogus, gribētos pateikt dažus vārdus par mūsu karoga izcelšanos, kas katram karoga īpašniekam būtu jāzin.

Ir nostāsts, ka sen senos laikos, kad latvieši cīnījās ar ienācējiem krustnešiem par savu brīvību, kādā kaujā latvieši ieguva ienaidnieku balto karogu, bet tanī pat kaujā ticis ievainots arī viņu virsaitis. Iegūto, balto karogu viņi paklājuši zemē un uz tā noguldinājuši savu varonīgo vadoni. Tas sasaucis ap sevi visus kaŗotājus un teicis, ka ja arī viņš mirstot, lai kaŗotāji apsolās cīnīties tikmēr, kamēr ienaidnieks būs padzīts un dzimtā zeme brīva. Visi to ar zvērastu apsolījuši. Tad virsaitis miris, un, kad viņu nocēluši no karoga, tad tas bijis gluži sarkans, palikusi tikai baltā svītra pa vidu, kur atradusies virsaiša mugura. Par savā virsaiša nāvi noskumušie un sadusmotie latvieši piestiprinājuši šo asinim notraipīto karogu pie šķēpa, gājuši cīņā un padzinuši ienaidnieku.

Pirmās ziņas par Latvijas karogu atrodam Rimju chronikā. Tur teikts, ka no Cēsīm ieradušies kādi simts vīri palīgā ordenim cīnīties ar Nameju un tiem bijis karogs sarkanā krāsā ar balto svītru pa vidu. „Tas latviešu karogs, to varu jums patiešām sacīt," teikts chronikā.

1873. g. vispārējos dziesmu svētkos šūdināts balts karogs ar platu sarkanu apmali un svētku goda sargi puškoti sarkan-baltām lentēm.

1916. g. Valmierā pagatavoti 3 sarkani karogi ar balto svītru. Viens no šiem karogiem gājis līdzi latviešu strēlniekiem Ziemassvētku kaujās un nokļuvis Jelgavā. Jelgavā arī nelaikim gleznotājam Grosvalvaldam bijusi doma pagatavot sarkan-baltisarkano karogu. Otrs karogs 1917. g. 13. martā izkārts pie latviešu biedrības nama Valmierā un pēc tam uzvilkts pie latviešu tirdzniecības skolas Valmierā. Pēc tam vairāki latvieši Valmierā pagatavoja un lietoja līdzīgus karogus. Arī Valmieras latviešu strēlnieku rezerves pulks pagatavoja sarkan-balt-sarkanu karogu ar dzeltenu sauli augšējā stūrī. 3. Rīgas latviešu strēlnieku bataljons pagatavojis sev sarkanu karogu ar platu baltu svītru pa vidu. 1917. g. A. Rieksts izdevis pastkartes ar sarkan-balt- sarkana karoga attēlu un kopā ar A. Cīruli izdalījuši latviešu strēlniekiem tādā pat krāsā lentītes nēsāšanai.

1917. g. Pēterpilī satversmes sapulces sanāksmes laikā latvieši devušies gājienā uz Taurijas pili, kur šī sapulce notikusi bet lielinieki šo gājienu izklīdinājuši.

No sākuma lietoja Grosvalda projektu ar $^1/_3$ platu baltu švītru un Cīruļa ar $^1/_5$ platu baltu svītru. Pamazām uzvarēja projekts ar $^1/_5$ plato svītru un tādu karogu jau lietoja Latvijas pagaidu valdība proklamējot neatkarīgo Latviju 1918. g. 18. novembrī.

1922. g. 15. februāra sēdē Satversmes sapulce pieņēma Latvijas karogu tumši sarkanā (karmina) krāsā ar baltu svītru pa vidu. Pie kam augšējā un apakšējā sarkanās daļas ir divas reizes platākas par vidējo

balto daļu (2 : 1 : 2), karoga platuma samērs pret garumu ir kā 1 : 2. 1922. g. 15. martā šis likums publicēts,, ar kuŗu dienu arī karogs ieguvis savu likumīgo pamatojumu.

Karogs ir valsts simbols un tamdēļ ar to vajaga apieties ar cieņu. Valsts karogu arī lieto kaŗaspēks un dažādas organizācijas.

Pie mums vēl bieži redz valsts karogu izkārtu caur kādu jumta vai kaplodziņu un pat caur izsista loga rūti. Tas pierāda, ka karoga īpašnieks vēl nesaprot, ka ar karogu nevar apieties tā kā ar kādu parastu drēbes gabalu. Tāpat, kā valstsvīru ģīmetnes nevar kārt pieliekamās telpās vai krusta zīmi vazāt un zīmēt, kur tas ienāk prātā.

Pilsētās ēkas parasti stipri tuvu novietotas viena otrai, tamdēļ arī karogus izkar uz kārts pie durvīm vai virs ēkas. Laukos bieži redzam tādā pat veidā izkārtus karogus. Daudz glītāk tomēr izskatās, ja karogam uzceļ atsevišķu mastu, tad karogu redz tālāk un tas daudz vairāk grezno visu māju.

Vieta karoga mastam parasti atrodas galvenās ieejas priekšā. Ap karoga mastu var skaisti izveidot braucamu ceļu, jāuzmanās, lai karogu nenovietotu pārāk tuvu ēkām, tad tas tik labi neizceļās. Karogu var arī novietot kādā mazā uzkalniņā netālu no ēkām, ja zeme ir nelīdzena, bet ielejā gan karoga mastu nekad nevajaga novietot. Karoga masta augstumam vismaz par vienu trešdaļu vajadzētu būt augstākam par ēkām. Ja ap mājām aug lieli koki, tad viņam jābūt augstākam par kokiem, lai karogu varētu redzēt no tālienes. Pārāk augsts karoga masts pavisam mazas ēkas priekšā nevisai labi izskatās, bet labāk tomēr būs, ja karoga masts mazliet par augstu, nekā par zemu.

Labs karoga masts iznāk no slaidas, taisnas priedes. Pēc nodarināšanas tam jāizžūst un tad labi ar ēveli viņu nolīdzina. Masts ir izturīgāks un arī glītāks, ja masta galā uzliek pusapaļu vai arī smailu uzmavu. Augšā pie masta piestiprina bloku. Bieži tomēr gadās, ka auklā iemetas kāds līkums, vai aukla piebriest tad aukla aizķerās. Gadas arī, ka aukla nolec no bloka un tad viņu grūti atkal dabūt vietā. Visvienkāršākais ir, jamasta galā izurbj caurumu, malas noslipē mazliet uz leju, tad aukla nekad neaizķersies. Lejas galā var piestiprināt dēlīti ar diviem kāšiem vai iedzīt divas naglas (tas gan tik glīti neizskatās), ap kuŗām var aptīt atlikušo auklu, vai arī aptīt ap karoga mastu. Bez tam karoga mastu nokrāso. Glīti izskatās balts masts, ja vēlās, uzmavi var nokrāsot tuvākās ēkas krāsā, bet balts tas arī būs glīts. Zemē masts jāierok ap pusotra metra dziļi. Pirms ierakšanas var nodarvot vai karbolinēt, ap vietu, kur zemes virsma pieskārsies mastam, var aptīt darvotu jumta papi, tad masta mūžs būs ilgāks. Ierokot mastu, bedrē var izmest vairākus akmeņus, un tos piestampāt, tad vēji to tik viegli neizkustinās. Jāuzmanās, lai masts būtu pilnīgi stateniski ierakst un, lai pirms ierakšanas, jau aukla būtu augšā ievērta.

Kas attiecas uz karoga lielumu, tad glītāk izskatās, ja karogs nav par lielu nedz arī par mazu. Glītāk arī izskatās garšs karogs nekā īss, tas skaistāk plandās vējā. Mūsu karogs ir divreiz garāks nekā plats un tamdēļ izskatās glītāk nekā to valstu karogi, kuŗi ir īsāki. Lai karogs būtu izturīgāks, gar malu der iešūt auklu un galos atstāt divas cilpiņas, kur ievērt masta auklu karogu paceļot; var arī, apšujot karogu, apšuvuma malā esist divus metala riņķīšus, kur ievērt masta auklu.

Karogs uzvelkams mastā valsts svētkos vai arī citās svinībās. Zviedrijā karogu uzvelk katru svētdienu un tas piedod visai zemei tādu gaišu svētku noskaņu. Karogs uzvelkams agri no rīta un vakarā nolaižams. Naktī karogu neredz, un tā ir necienība un nevīžība, ja to atstāj tumsā mastā. Karogs uzvelkams līdz pašam masta galam. Nepilnīgi uzvilkts karogs, vai vaļīgās masta auklas, norāda uz nevīžību.

Sēru gadījumos karogu nolaiž pusmastā, to dara tā: karogu uzvelk līdz augšai, tad nolaiž līdz pusei, noņemot karogu to atkal uzvelk līdz augšai un tad nolaiž un noņem.

Ja grib izkārt vairāku valstu karogus, tad mūsu karogs jāuzvelk pašā augšā, pēc tam citi, glītāk gan izskatās, ja tādā gadījumā katram karogam savs masts. Latvijas karogs tad jāuzvelk pirmais (labājā malā, skatoties no ēkas) tad tikai citi valsts karogi.

Neaizmirsīsim, ka karogs izskatīsies glīti tikai tīrā, uzkoptā sēta.

Zviedrijā, Dānijā, Norvēģijā un Somijā redz daudz karogu plivojam lauku sētās. Nesen redzēju vairākus karogu mastus Zemgalē gar Leišmali un arī Vidzemē. Un mēs, mazpulki, iestādīsim arī mūsu zemē šo skaisto karogu mežu! Redzēsim, cik to jau būs paspējuši izdarīt līdz 18. novembrim, lai tad visi kopā ar Ed. Virzu varētu teikt:

„Pūšat taures, skanat zvani, saule plašu gaismu lej,
Karogs sarkan-balti-sarkans vējos atraisījies skrej.
Celies augstāk, plīvojošais, kur zūd saulē debess jums.
Lai redz Tevi, kas šo zemi kādreiz pārstaigās pēc mums."

Diks un Roberts.

A. M. Džeksona stāsts.

(5. turpinājums.)

Kad Diks un Roberts, pa izbrukušajām pils kāpnēm bija sasnieguši pēdējo kāpienu, viņi atradās kādā telpā, kas, kā likās, savā laikā bija lieliski izbūvēta. Stūrī bija kamīns, par kura greznumu liecināja vienīgi retās podiņu plāksnītes, kas vēl nesalauztas turējās savā vietā. Apdauzīti un putekļos sairuši bija sienu un griestu izrotājumi. Logu vietā palikuši vienīgi lieli caurumi, no kuŗiem, pēdas trīs lejup, pacēlās īpašs valnis, samests no pelēkajiem akmeņiem. Valnis bija apaudzis ar garu zāli līdz pat lejai, kur tas zaļumā saskārās ar tuvējo lauku un pļavu zaļumu.

„Viņa nav še," teica Roberts, steidzīgi pamezdams skatu uz visām pusēm.

„Nē. Bet — paskaties, kas tas te?" iesaucās Diks. Roberts apgriezās un ieraudzīja, ka viņa brālēns uzgājis uz pussagruvušas verandas, kas veda uz pils dienvidus pusi. Vienā mirklī Roberts bija Dikam līdzās. Raudzīdamies pa verandas pusriņķi lejup, viņš tūliņ arī ieraudzīja to, kas tik pēkšņi bija saistījis Dika uzmanību. Divas, gaŗas melnas ausis līda ārā no zemes. Ausis pacēlās arvien augstāk, līdz saredzama kļuva arī kāda galva — zirga galva.

„Saki, vai tad tas būtu Domenika zirgs, vai arī tikai tā spocīgs attēls," iesaucās Roberts.

„Nē, nē! Tas nav vis Domenika zirgs," sacīja Diks īsi, bet noteikti. Abi zēni ar aizturētu elpu un sasprindzinātu uzmanību vēroja, cik ātri tuvojās zirgs, apkrauts visādām mantām, gluži kā nastu nesējs ēzelis. Viņam steidzīgi sekoja divi vīri. Abi vīrieši un zirgs, likās pilnīgi izlienam no zemes, jo no tās vietas, kur zēni stāvēja, nekāda eja nebija saredzama.

Roberts, redzēdams, ka viņus tagad var pamanīt, pavilka Diku vairāk aiz kolonnas.

„Skaties! — Tas taču ir Domeniks," viņš čukstēja. „Tur vajaga būt kādai apakšzemes izbūvei."

Kamēr viņš tā runāja, no zemes izlīda vesela rinda zirgu un cilvēku. Visi vīrieši pa lielākai daļai bija ģērbušies tumši zilās ceļa biksēs, dažiem bija zili, dažiem dzeltēni krekli. Vienīgi cepures tiem bija citam par citu dažādākas. Dažam pat galvā bija zvejnieku cietās ādas platmales. Viņi visi bija saulē nodeguši, spēcīgi un izskatījās rupji vīrieši.

Kad pēdējais vīrs bija iznācis no pazemes, kāds cits zemā balsī deva rīkojumus pārējiem. Un, kamēr vieni sāka kravāties ap saiņiem, citi nolikās zālē, tina cigaretes, smējās un sarunājās īpašā žargona valodā. Pa to laiku divi vīri, kuŗi pirmie bija še atnākuši, pienāca tuvu kolonnām, kas atbalstīja augšējo balkoniņu. Diks, kuŗš tagad bija tikpat daudz nobaidījies kā Roberts, lai viņi netiktu ieraudzīti, pēkšņi atrāvās atpakaļ un ar spraigu uzmanību vērās lejup. Skaidri varēja saskatīt Domenika seju, ar izspiestiem vaigu kauliem un cieši sakniebtām lūpām. Viņš ievēroja arī, ka svešajam vīrietim ap vidu bija plata josta un tās makstīs iebāztas vairākas pistoles.

„Nav šaubu, ka tie ir tie paši laupītāji un zagļi, par kuŗiem jau vairākkārt tēvs bija stāstījis. Bet ko gan Domeniks še var darīt? Vai viņam ar tiem kādas saistības?" domāja Diks.

Tērvetes pilskalns

Abi vīrieši vispirms apstājās un paskatījās uz augšu. Diks, baidīdamies, ka viņu neierauga, vēl dažus soļus pakāpās atpakaļ nolikās guļus un, cik cieši vien varēdams, pieplaka pie balkona grīdas. Tiklīdz viņš bija nomierinājies, kad izdzirda aiz sevis vieglu troksni un lēnus smilkstienus. Tas bija suns. Viņš acimredzot, bija norāvies, atvēris durvis un izlēcis pa pirmā stāva logu. Sadzinis zēniem pēdas, tas tagad nu bija Dikam aiz muguras.

Glaudīdams suņa spalvu, Diks Natu noguldīja sev līdzās. „Labs suns, Nat, labs! Guli, guli!“ viņš mierinādams čukstēja.

„Es tev saku, uzmanies!“ nepacietīgi izdvesa Roberts, kurš bija ievērojis, ka balkona grīda slīpi liecas uz leju, tiklīdz pievirzās tuvāk malai. „Ja tu neuzmanīsies, tad mēs smalki varam nobraukt tur apakšā.“

Domeniks un viņa draugs, kuri lejā bija apsēdušies, sāka nopietnā un skaļā balsī sarunāties. Diks gribēja notvert katru vārdu, ko viņi runāja, un tādēļ Roberts uz savu brīdinājumu nesaņēma nekādu citu atbildi, kā vien — „liecies mierā!“

Tie, kas mīlot noklausīties, nekā laba nekad par sevi nedzirdot. Tā šoreiz klājās arī Dikam. Domeniks, kurš bija atpogājis savu mēteli, itkā gribētu dot vairāk telpas elpošanai, steidzīgi, bažīgi un reizē nopietni kaut ko stāstīja.

„Jaunais kungs Diks un viņa brālens ir atbraukuši,“ Diks dzirdēja sakam. „Un tas ir tā, kā es jau tev teicu. Tā vieta vairs ilgāk nav droša. Tev viss tas drīz jāaizvāc prom. Drīz, es saku — nākošu, vai arī aiznākošu nakti. Jaunais kungs zin to vietu, kur mēs esam tos paslēpuši.“

„Ak, nieki! Ko tāds piena puika varētu darīt, ja arī uzietu? Un kā tad viņš vispāri to varēja uziet?“ jautāja Domenika biedrs, pēc balss noskaņas spriežot, diezgan ironiskā un neticīgā tonī.

„Nu nemuļķojies! Ja viņš atrastu, tad vis šonakt es te vairs nevarētu būt,“ apklusināja Domeniks savu biedri. Tas aprāvās, itkā būtu izdzirdis kādu trauksmes signālu. Un tad, salicis rokas krustām pār ceļiem, pameta ar vienu pirkstu uz Domenika pusi, par zīmi, lai tas turpina.

— Un Domeniks turpināja. Viņš ātri, ātri bēra vārdus:

„Redzi, tas jauneklis ienāca kūtī, kad es tur tīrīju zirga lietas un iebaroju zirgu. Viņš sāka mani mācīt kā jābaro zirgs! Ak, ha, ha! O! Es biju pieklājīgs pret viņu,

tu vari būt drošs, ļoti pieklājīgs. Tad es vienu mirkli izgāju no kūts un kad atgriezos, tad mazais, gudrais jauneklis jau bija pusceļā uz to telpu, kur mēs glabājam visas tās lietas. Es viņu norāvu atpakaļ, jo redzi, kāpnes nebija drošas. Tad, lai parādītu, cik tās patiesi nedrošas, es kāpu pats. Nu, un tā kā kāpnes nebija stipras, viņas salūza. Tu saproti!"

„Ha, ha, ha! Tu vienmēr esi lielisks vīrs. Maz tu kļūdies, vienalga, kur tevi liek, vai par godīgu kalpu, vai stulbu vectēvu," smējās Domenika biedrs.

„Nu labi," attrauca Domeniks vēl arvien lietiški. „Tas jauneklis nemaz nav tik muļķis, kā viņš izskatas."

„Viņš kaut ko nojauš, draudziņ, — nojauš ko, es tev saku. Un tad tas jaunais radinieks, kas viņam atbrauca līdzi, tas vakar redzēja mani iznākam no Timoteja. Ak! Man jābūt uzmanīgam — ļoti uzmanīgam. Bet nu, par to vairāk nerunāsim, man jādodas mājās. Drīz ausīs gaisma un man tad var klāties slikti. Neaizmirsti — nākošo nakti, vai arī pēc tam."

„Labi. Būs darīts," atbildēja otrs vīrietis. Tad viņi abi piecēlās un tuvojās pārējiem.

„Ak tāds ir mana tēva visuzticamākais kalpotājs!" domāja Diks, kura vaigi īgnumā un dusmās bija piesarkuši, dzirdot šādu valodu. „Tā tad viņi noslēpuši staļļa augšā salaupītās mantās. Labi, es domāju, ka arī es būšu savā vietā, tiklīdz mēs visi atgriezīsimies mājās."

„Saki, Dik, par ko īsti viņi tur runāja?" jautāja Roberts. Bet kad Diks neatbildēja, Roberts ielūkojās viņam sejā, un redzēja, kā tā pavisam pārvērtusies, nesavaldīgi dusmīga un tuvu jau raudām. Diks kas visu laiku bija vērojis abu vīriešu aiziešanu, tagad pēkšņi griezās atpakaļ. Arī suns, kurš pacietīgi bija gulējis un gaidījis, nevarēdams saprast, kas jaunos kungus tā spieda, izturēties tik mierīgi, pietrūkās kājās. Bet tad jau arī balkona grīda sāka šķiebties uz leju.

„Tad tā nu tu izdarīji gan!" iekliedzās Roberts, vērodams asu skatu pret Diku. Bet Diks nepaspēja pat atbildēt, jo dēļu grīda liecās ātrāk un ātrāk uz leju un smagi atsizdamās pret akmeņu sienu, tā abus zēnus un suni nometa katru uz savu pusi. Pēc tam pati atrāvās atpakaļ un brakšķēdama nogāzās zemē, tanī pašā vietā, kur Domeniks bija sēdējis.

Kad Diks, kurš kritienā bija pilnīgi apstulbis, attapās un atvēra acis, viņš redzēja, ka ir nokritis tieši pie akmens sola un viņam visapkārt saradušās ļaunas, saiknotas sejas.

Pirmā mirklī viņš neprata atšķirt sejas, nedz arī uztvert un saprast, ko tās runāja. Tikai viena seja likās skaidrāk saskatāma kā pārējās. Šīs sejas velnišķi ļaunā izteiksme lika asinīm sastingt un sirdij apstāties izmisuma pilnās bailēs. Un tikai pamazām, itkā no bezsamaņas mozdamies Diks sāka aptvert savu stāvokli un saprast, ka šī ļaunā seja bija Domenika seja. Šajā brīdī Diks sajuta arī asas sāpes kreisajā kājā: Viņš pūlējās pagriesties uz otriem sāniem, bet sāpes bija pārāk lielas un viņš vaidēdams atkrita atpakaļ.

Visi vīrieši, kas sēdēja zālē un arī tie, kas bija rīkojušies pie zirgiem, tagad sanāca apkārt abiem nokritušajiem zēniem. Viņi visi skaļi runāja un rokām platījās. Sāpēs mocīdamies Diks dzirdējā, ka viens no tiem iesaucās: „Skaties, tas jaunais nelga arī še atnācis. Kaptein, ko lai ar viņu dara?"

„To lai izlemj mūsu draugs Domeniks," plecus paraustījis atbildēja vīrs, kas bija ģērbies jūras kapteiņa formā un ar kuru nesen bija sarunājies Domeniks. „Tā viņa darīšana. Ja vien grib, viņš ar to var noslēgt rēķinus."

„Es gribu ar viņu izrēķināties — un pie tam ātri!" iesaucās Domeniks. Un izrāvis savu garo nazi no maksts, viņš devās virsū Dikam. „Tā, kundziņ, tu gribēji izspiegot mani, sekot man un sagraut visas manas labās attiecības ar kungu," dusmās piesmacis rēca Domeniks. Un tad veikli ar kreiso roku viņš satvēra Diku pie kakla, bet labo, ar visu nazi pacēlis gaisā, kliedza: „Nu es reizi, jā par visām reizēm izrēķināšos ar kungu. Ar tevi, tu piena puika un ar tavu lielīgo tēvu!"

Auksti sviedri pārklāja Dika pieri. Vienu mirkli viņam jau likās, ka nāves vairs neizbēgs. Bet jau otrā mirklī Domeniks bija apdomājies un ielika nazi atpakaļ makstī.

„Ne! Ir jau vēl labāka izeja," viņš teica, ļauni smaidīdams. „Atriebība ir salda. Un šoreiz tā noderēs."

(Turpinājums sekos.)

Vecais Kristaps.

Artūra Kūnerta skice.

Neviens neticēja, ka vecais Kristaps vēl pārdzīvos šo ziemu un tomēr viņš atkal sagaidīja pavasari. Un kad jau pavasaris sagaidīts, tad, liekas, viegli nodzīvot vasaru, vismaz līdz rudenim. Vecais Kristaps ir tikpat liels kā arvien. Viņš ir visur, gan pagalmā, gan tīrumā un apskata visas lietas. Vienīgā pārmaiņa ir tā, ka vecais Kristaps savā istabā nav vairs tik mierīgs kā agrākos gados.

Jau no agra rīta, kad viņš ceļas augšā, velti viņam saki: „Vecais Kristap, paņem spieķi.“ Viņš neklausa. Vecais Kristaps izkāpj no gultas un grib piecelties bez spieķa, bet katru rītu ejot arvien vairāk ļodzas un beidzot viņam pašam jāatzīst, ka jāpaliek uzmanīgam. Un tomēr nākošā dienā viņš ir atkal aizmirsis, ka bez spieķa nevar iztikt.

Cik bieži mājinieki viņam aizrāda: „Padomā vairāk par sevi.“ Un kad vecais Kristaps arvien vēl atrod kaut ko darāmu, virtuvē vai pagalmā, tad viņam saka: „Nosēdies uz krēsla savā istabā pie loga, no turienes tu vari labi pārredzēt visu pagalmu. Tu vari redzēt, kā cilvēki nāk un iet. Un ko tad tu vēl gribi?“

Vecais Kristaps tādās reizēs tikai pakrata galvu. Un tā ir zīme, ka viņš visam piekrīt. Bet tiklīdz viņš paliek viens, viņš pieceļas no sava krēsla un izstiepjas taisns visā savā lielājā augumā. Tad, atbalstījies uz spieķa, viņš lēnām taustās no loga līdz galdam, tad pie krēsla, tad atkal pie tīnes un beidzot nonāk līdz durvīm. Tās viņš lēni attaisa un atstāj vaļā, jo durvis aiztaisīt jau viņam ir par grūtu. Kāpnes viņš var viegli sasniegt, un vecais Kristaps lēni dodas lejup, arvien vairāk atbalstīdamies. Veltīgi tagad kāds mēģinātu pusceļā viņu pierunāt atgriezties, pirms viņš nav nokāpis lejā. Bet šajā laikā arī nav neviena, kas viņu apturētu un sūtītu atpakaļ savā istabā, jo pats saimnieks ar puišiem strādā tīrumā un meitas aizņemtas mājas darbos.

Tā vecais Kristaps ir viens visā pagalmā. Ar abām rokām atspiedies uz spieķa, viņš izstiepjas pavisam taisns. Pacēlis galvu, Kristaps apskata visu un paiet ilgs laiks, kamēr viņš novērš savas acis no viena priekšmeta uz otru, un pēc tam no jauna skatās atpakaļ.

Pirms gadiem vecais Kristaps vēl dažreiz aizgāja līdz tuvākiem tīrumiem, parakņāja ar spieķi zemi, paņēma to saujā un pateica, kad jāsāk sēt. Novērojis ilgāku laiku apvārksni, viņš varēja pateikt, no kuras puses sagaidāms lietus un krusa, vai arī kurā naktī uznāks salna. Tagad vecais Kristaps vairs to nespēj, viņš vairs neiziet no pagalma.

Pusdienas laikā vecais Kristaps redz, ka atgriežas saimnieks ar puišiem no lauka. Pirms saimnieka atgriešanās, viņš uzdod vienai no meitām steigties pie kalēja. Tas liekas pilnīgi neprātīgi un nevajadzīgi un ļomēr izrādās par pareizu rīcību, jo, kad pagalmā ierodas saimnieks, viņš pavēl atsaukt kalēju tādēļ, ka vienam zirgam nokritis pakavs.

„Vai tu jau atkal esi pagalmā?“ uzrunā veco Kristapu saimnieks. Viņš ir 40 g. vecs un ir vecā Kristapa dēla dēls. Jau sen gadus atpakaļ vecais Kristaps ir guldījis kapā savu sievu, tad meitu un pēc tam arī savu vienīgo dēlu. Kristapa dēla divi bērni ir krituši pasaules karā, bet trešais dēls atgriezies un pārņēmis saimniecību. Jaunais saimnieks savā laikā daudz rūpējās par veco Kristapu, bet tomēr pamazām ar gadiem sāka sajust viņu kā nastu.

„Vai tu jau atkal pagalmā, Tev laiks iet pusdienā,“ — saka saimnieks. Vecais Kristaps, kā piekrizdams, pakrata galvu, pieceļas un, atspiedies uz spieķa, lēni dodas uz mājas pusi. Kad saimnieks grib viņu atbalstīt, vecais Kristaps atstumj to nost un uzlūko dusmīgām acīm. Saimnieks apstāstājas un noskatās, cik gausi aizslīd vecā Kristapa ēna.

Savā istabā Kristaps itkā sabrūk un paliek pavisam mazs, bet viņam nav miera. Paēdis viņš atkal uzsāk grūto ceļu atpakaļ uz pagalmu. Tur viņš sēž gandrīz nekustīgi un vērīgi apskata visu. Mājinieki mēģina viņam paiet klusi garām, lai netraucētu.

Tā paiet diena pēc dienas. Pavasaris tuvojas drošiem soļiem. Pļavas jau zied un smaržo. Tīrumos laistās jaunuzdīgušā labība. Vienā no šādām dienām notiek pār-

maiņa. Vecais Kristaps piepeši pieceļas un atspiedies uz spieķa dodas pagalma vidū. Te viņš apstājas labu brīdi un skatās visapkārt. Tad saslējies vēl taisnāk, sāk kustēties uz priekšu. Mājnieki to pamanījuši pārtrauc savus darbus, vēro veco Kristapu un seko viņa gaitai. Neviens neuzdrošinājas stāties viņam ceļā. Vecais Kristaps ieiet kūtī, atraisa vienu govi, tad otru, trešo. Visu to viņš dara tik noteikti un pārliecinoši, ka puiši vairs nenoturas un steidzas viņu aizkavēt.

Tagad arī saimnieks pamanījis, ka pagalmā kas notiek. Viņš iznāk no istabas un dodas uz kūti. Te saimnieks ierauga atraisītos lopus un sāk rāties ar puišiem, kas izbījušies neziņā raugās uz veco Kristapu un saimnieku. Vecais Kristaps paskatās uz saimnieku, paceļ savu spieķi, rāda ar to ilgu laiku uz pagalmu un nosaka: „Lopus vajaga laist laukā."

„Lopi jāpiesien" — saimnieks uzsauc puišiem. Kad tie nekustīgi paliek stāvot, saimnieks sauc stiprāk: „Piesieniet taču lopus." Kad arī tas nelīdz, saimnieks kliedz: „Vai jūs nedzirdiet? Piesieniet lopus. Ātri!" Beidzot puiši sāk kustēties, bet viņi acis nenolaiž no vecā Kristapa, kas lēni aizgājis uz savu parasto vietu pagalmā. Tagad vecais Kristaps izskatās neparasti liels. Rokas atspiedis uz spieķa, viņš stāv un visu laiku skatās uz kūts pusi itkā ko gaidītu.

Pa to laiku saule ir jau nogājusi pavisam zemu. No tumšiem mākoņiem tā atspīd gluži sarkana. Ļaudis steidzas no lauku darbiem mājās. Izbrīnā viņi skatās uz veco Kristapu, kas vēl tik vēlu vakarā sēd pagalmā. Visa saime jau paēdusi vakariņas, bet vecais Kristaps arvien vēl sēd laukā. Tumšie mākoņi ceļas uz augšu un sāk jau zibeņot. Liekas, tik agrs negaiss var nest tikai postu. Visi kļūst nemierīgi. Tad pieceļas saimnieks un iet pie vecā Kristapa. „Vai tu vēl arvien esi te? Tagad ej savā istabā, vai dzirdi? Nepaliec citiem par izsmieklu. Sāc taču kustēties. Es tev saku: ej!" Bet vecais Kristaps nemaz nedomā kustēties, viņš pat nepaskatās uz saimnieku, viņš nemaz nejūt to! Visu laiku vecais Kristaps raugās uz kūts pusi. Viņa seja ir nekustīga, dziļi iekritušā mute ir aizvērta, viņš klusē. „Celies un ej" — kliedz saimnieks. Viņu kaitina vecā Kristapa nekustīgums un klusēšana. Saimnieka uztraukums pieaug. Viņš jau paceļ savu dūri un gatavojas sist, te viens no puišiem iekliedzas: „Deg — zibens iespēris šķūnī!" Meitas rāda uz šķūni un kliedz: „Uguns! Šķūnis deg! Saimniek, steidzieti! Ak Dievs! Un vēl vējš!"

Uguns liesmas ātri pieaug. Vējš paceļ veselus salmu kūļus un pūš taisni pagalmā. No uguns dzirkstelēm aizdegas citu ēku salmu jumti.

Vecais Kristaps mirkli pieceļas un nostājas pagalma vidū. Tad viņš atkal apsēžas, rokas uzlicis uz spieķa un seju pievērsis liesmām. Vecā Kristapa seja uguns liesmas atspoguļojumā ir sārta, bet pats viņš ir mierīgs un paliek arī tāds tad, kad lopi maurodami izvesti no kūts un mājnieki, no bailēm samulsuši, skraidā no šķūņa uz kūti un atpakaļ. Neviens vairs nekā nesaprot. Puiši stāv neziņā, meitas vaimanā un arī saimnieks vaid. Tikai vecais Kristaps nekustīgi noraugās uz šo burzmu savā pagalmā, itkā neko nezaudētu un visu varētu vēl izglābt: lopus, labību, māju, pagalmu un kūti. Viņa seja pat noskaidrojas.

Pa to laiku uguns pamazām apdzēsta. Lopi ir izvesti pagalmā. Labība ir izglābta. Saimnieks pakrata ar galvu vecajam Kristapam, bet viņš vēl arvien sēž kā pārakmeņojies ar stīvu skatu. Neviens neuzdrošinājas pieiet pie viņa. Tikai rīta gaismā mājnieki ierauga, ka vecais Kristaps atspiedies rokām uz spieķa, ir miris.

Jānis Liezeris.

Pļaujai.

Saulainā steigā nu apstājas dienas,
Dziesmās vairs neceļas cīrulis skaļš.
Dzeltaini stati jau rugāju slienas —
Rudāks tiek tīrums, kas bija reiz zaļš.

Sarkanās ugunīs iedegas kļavas,
Alejās lapas kā gurušas gulst. . .
Vējam trūkst skaļuma dziesmotās slavas,
Atbalsis neziņā stājas un mulst.

Tomēr pēc visa, kas pazaudēts šķietas —
Neviltā cerībā zemkopis iet;
Dienām, kas centīgā darbā bij' ietas,
Zeltaini vārpotu vainagu siet.

Saliec, draugs, rokas un svētīgā bijā
Pateicies klusi, kad rudenis iet:
Mūžīgā rituma gadskārtu vijā —
Statiņās graudpilnus kūlīšus siet.

Kā Pērkonis piemuļķojis velnu.

Vecos laikos Daugavas vidū bijis liels akmens, uz kuŗa velns dienu un nakti sēdējis un ar zelta suseklīti sukājies. Tā sēdēdams, tas izgudrojis visādus nedarbus: kuŗa laivą gaŗām nākusi, to satriecis drupatās, un kuŗš zvejnieks tuvumā zvejojis, to piejokojis vai pat noslīcinājis.

Reiz pats Pērkonis apņēmies pagānu par tādiem nedarbiem sodīt. Tomēr nekā pietikt: līdz ko Pērkonis kādā mākonī tuvotos, velns ūdenī iekšā un vairs ne redzēt, ne manīt. Beidzot Pērkonis atnācis kā vienkāršs vīrs pie viena zvejnieka un teicis tā: „Ņemi mani savā laivā un airē tur, kur velns sēd uz akmeņa. Tikai nesabīsties, kad sākšu spērt; tev ļaunums nenotiks, bet tam velnam gan klāsies kā nekā."

Tā arī noticis. Laivinieks airējis pamazām, palēnam uz velna akmeņa pusi. Velns patlaban sukājis galvu un zelta suseklītis brīnum spoži laistījies.

Te uzreiz velns pamanījis braucējus, ātri nolicis zelta suseklīti uz akmeņa un sācis nelabi glūnēt. Tai pašā brīdī Pērkonis izcēlies stāvus laivā un spēris velnam dzīvas ugunis pašās krūtīs. Velns tik nožāvājies vien un tanī pašā acumirklī bijis beigts. Bet Pērkonis tūliņ pazudis.

Zvejnieks airējis pie akmeņa un iemantojis zelta suseklīti, ar ko kļuvis par bagātu vīru. Bet Daugavā no tā laika visiem bijis miers no velna nedarbiem.

GRĀMATU APSKATS.

Divas grāmatas.

Kārlis Ulmanis. Sabiedriskie raksti un runas I. un II. daļa. Sakopojis redaktors J. Druva. Izdevusi A. S. Zemnieka Domas, 1933. g.

Ir grāmatas, par kuŗu nozīmi un vērtību nav jāstrīdās, nav velti teoretiski jāmēģina kaut kas pierādīt, vai apgalvot, jo šīs grāmatas pašas runā savu valodu, kuŗu var varbūt neklausīties, bet neatzīt gan ne.

Tādas ir arī mūsu ministru prezidenta un mazpulku virsvadoņa abas, krietni vien biezās grāmatas. Viņas ir ļoti īpatnējas jau pēc sava stila vien, jo tur katrā rakstā, katrā runā un katrā rindā runā sirsnīga un dedzīga sirds. Jo viss, kas šinīs grāmatās ir sakopots, ir taču vai nu rakstīts, vai teikts kā nepieciešamība mudināt, ierosināt. Paša rakstītāja un runātāja apziņā dots kā svēta pārliecība par to, kur jāiet, kas jādara un kas jāpiepilda, lai mēs kļūtu lielāki, stiprāki un varenāki.

Tādēļ arī šinīs abās grāmatās katrā rindā ir jūtams dedzīgums, trauksme. Kas sācis lasīt, vienalga kuŗu rakstiņu, nevar to neizlasīt, jo ir pašā valodā un valodas ritmā kaut kas tāds, kas rautin rauj uz priekšu.

Bet tā ir šo grāmatu tikai viena un pie tam vismazākā, nenozīmīgākā daļa. Saturs un domas, kas še izraisītas, paver latviešu tautas dzīvē kādu jaunu posmu, līdz ar veselīgāku dzīves un pasaules uzskatu. Pasaules uzskatu, kas tuvāks, būtiskāks latvieša īstai, no tēvu tēviem mantotai dabai.

Ja atceramies mūsu vecos tēvus un mātes, sevišķi tos, kuŗi jau gadus desmit, piecpadsmit pagulējušies zem velenām, tad nevar neatcerēties, ka arī gadu nastas un rūpju pilnajās sejās arvien smaids tomēr gulēja acu un lūpu kaktiņos. Šīs dažbrīd nemanamais smaids bija tas, kas vecajiem tēviem un mātēm palīdzēja celties augstāk tad, kad rūpju nasta tos lieca viszemāk.

Bet tad gadu gājienā, neskaitāmie svešie iespaidi, kas mūsu zemei pāri gājuši, aizsedza īsto latviešu dabu, piedodami tai bieži vien pilnīgi svešu skaņu. Gan senti-

ments, sapņošana, gan skumšana un kurnēšana nāca un apsēdās latviešu jauniešu dvēseles mājokļos. Visi šie viesi vēl līdzi atnesa nevarību un latviešu dabai tik tālo un svešo — klaidonības izjūtu. Un tā gadu no gada arvien grūtāka mums tapa mūsu dzīve, arvien nepanesamāka, neciešama darba smaguma pilna dzīve. Asaras, skumšana, neapmierinātība, — tās bija „ideālāko" jauniešu rakstura iezīmes.

Katrs, kas būs tikai vairāk padomājis, tas sevišķi labi zinās, kur var novest cilvēkus tāds dvēseles noskaņojums, kādu mēs viņu še tikai tēlojam.

Un tad nāk mūsu virsvadonis. Viņš jau gadus trīsdesmit ilgi ir neatlaidīgi sludinājis un aicinājis atrauties un atgriesties no šī ceļa, kas ved uz sevis pazudināšanu. Un nu visi šie aicinājumi un reizē nemaldīgi ceļa rādītāji ir savākti vienuviet, divās skaistās grāmatās. Grāmatās, kuŗas tikai ar bijību gribas rokās paņemt un lēni, saudzīgi šķirt lapas pusi pēc lapas puses. Nu vienuviet ir satecējis viss tas dzidrais ūdens, kas piedzīvojumu, pieredzējumu, dziļu izjūtu un pārcilvēcīgas centības un neatlaidības klintīm vēlies pāri, sašķeldamies dzidrās kristala straumēs.

Jaunatne, lasīdama grāmatas, laikam gan nevienā citā vietā neiegūs tik skaidrus uzskatus par savu personīgo, sabiedrisko un valsts dzīvi. Viņai nekur citur nepavērsies tikdaudz ierosinājumu, tikdaudz ideju kā Dr. K. Ulmaņa sabiedriskos rakstos un runās.

Pirmā un dziļākā problēma, ko mēs še saskatām, jau ir tā, kas liek mums izšķirties: cilvēks — kā tu gribi dzīvot? Nīkuļot, pakļauties dzīvei un notikumiem, vai arī iet ar uzvarētāja vaiņagu rokā? — Vai tu gribi garīgi apsīkt, vai arī savu dvēseles dzīvi piepildīt ar dedzību un sajūsmu, ar garu un prieku. Un autors vienmēr un visur izšķirsies par pēdējo, jo viņš zina un atzīst, ka vienīgais cilvēka cienīgais mūža gājums ir — dedzīga, jūtīga sirds un neatlaidīga griba, kas bez zūdīšanās prot pazaudēt un arī uzvarēt.

Grāmatas pirmajā daļā kādā vietā mūsu Virsvadonis saka: „Lielākā daļa no mums staigā savu dzīves ceļu iedomās un baiļodamies no visādām briesmām, kuŗas tomēr nekad nepiedzīvojam. Tūkstoši no mums izdzen no savas dzīves visu saules spožumu un gaišumu, un siltumu, mūžīgi kaudamies ar iedomātiem trūkumiem un briesmām.

„Bet ko darīt? — Atmest visu zūdīšanos un ķerties pie darba! Citas atbildes nemaz nava, tā ir vienīgā. Bēdāšanās par to, kas jau noticis un vairs nav grozams, vai atkal nodošanās briesmu iztēlošanai, kuŗas varbūt nekad nenāks, jums nevienam nevar palīdzēt un nepalīdzēs, bet vājinās tikai jūsu gara un miesas spēkus, izputinās jūsu dzīves prieku, laupīs sirdsmieru un nogriezīs jums ceļu uz pilnību un laimi.

Jūs visi, kas jūs mūžīgi vaidat, ... jūs ar to nonāvējat savas dzīves — kas jums taču ir pats mīļākais un dārgākais — pašus labākos un laimīgākos gadus."

Ar šiem vārdiem vien jau pietiek, lai mēs redzētu, kur top virzītas un vadītas lasītāju vai klausītāju domas. Bet visas tās runas, kas teiktas jaunājā laikā, pēc 1934. g. 15. maija, tās paver vēl plašākus apvāršņus kā atsevišķas personas sevis audzināšanai, darbam, uzdevumiem un ideāliem, tā visas tautas kopumam.

„Aktiviem tikt, nestāvēt uz vietas un negaidīt, kamēr viss pats no sevis notiks," — bet šai aktivitātei un cīņai iet pāri šādi lieli, dedzīgi vārdi, kas līdzsvaro un uz augstākās plāksnes paceļ katru cīņu: „Pāri pār kailo spēku ir stāvējis un stāvēs gars un garīgais spēks."

Mazpulku dalībnieki, lai jums katram agri vai vēlu, reizi mājās tomēr būtu šī grāmata. Viss tas, ko jūs tur mācīsaties, palīdzēs pašķirt jums jūsu ceļus un pavadīs jūs uz lielāku cilvēcību, garīgu pilnību un nesalaužamu gribas spēku.

Ausma Roga.

Latvi!

Skat', kā viļņo jūŗas dzidrā dzelme!
Klau', kā šalko zaļais priežu mežs!
Sojo arājs vingri saules svelmē;
Steidzas strādnieks ielu putekļos!

Cienī, latvi, savu paša tautu,
Godā krietnos viņas aizstāvjus!
Cīnies līdzi tu, lai plauktu
Miers pār goda darba veicējiem!

Daina,
Jelgavas valsts skol. inst. mazpulkā.

Kā Pakalnu mazmāja top par daiļu sētu.

Pakalnu saimnieks ir krietns kalējs. Uz sava 4 ha lielā zemes gabala Vidzemes šosejas malā, biezi apdzīvotas vietas tuvumā, tūliņ pēc zemes piešķiršanas viņš uzcēla pirmo ēku: smēdi, ratnīcu un kūti visu zem viena jumta.

Ratnīca bija arī pirmais dzīvoklis, kur viņš kopā ar vecākiem mitinājās 5 gadus. Māte pārzināja un kārtoja visus mazās saimniecības darbus. Pats kalējs — vīrs spēka gados kopā ar tēvu strādāja smēdē. Tēvs ne vienu reiz vien klusi priecājās par veiklību, cik noteikti krita āmurs dēla rokas vadīts un cik viegli no nokaitētās dzelzs veidojās pakavs vai ratu apkalumi. Apkārtnes saimnieki un miesta iedzīvotāji, vērodami kalēja krietno darbu un uzcītību darbā, labprāt uzticēja viņam kalšanas darbus. Katrs lats, kas nebija nepieciešams iztikai vai darba rīku iegādei paslēpās dziļi

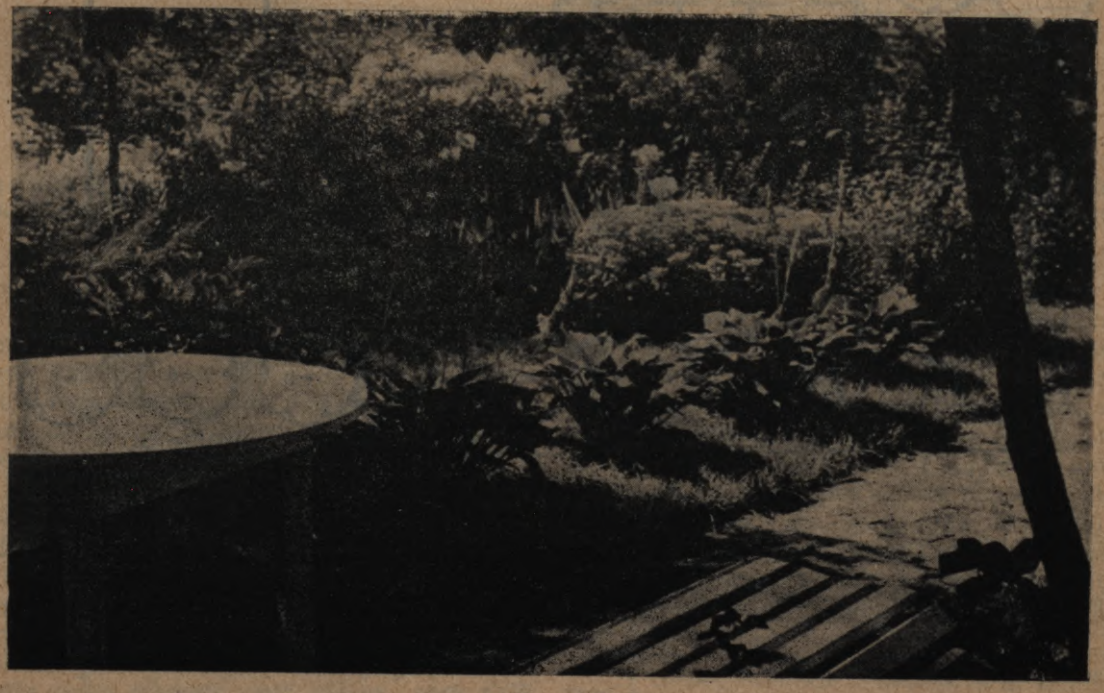

Ēnainais atpūtas stūrītis aicina. (Otrā gadā pēc pārkārtošanas.)

PAKALNU MAZMĀJAS APSTĀDĪJUMU PROJEKTS.

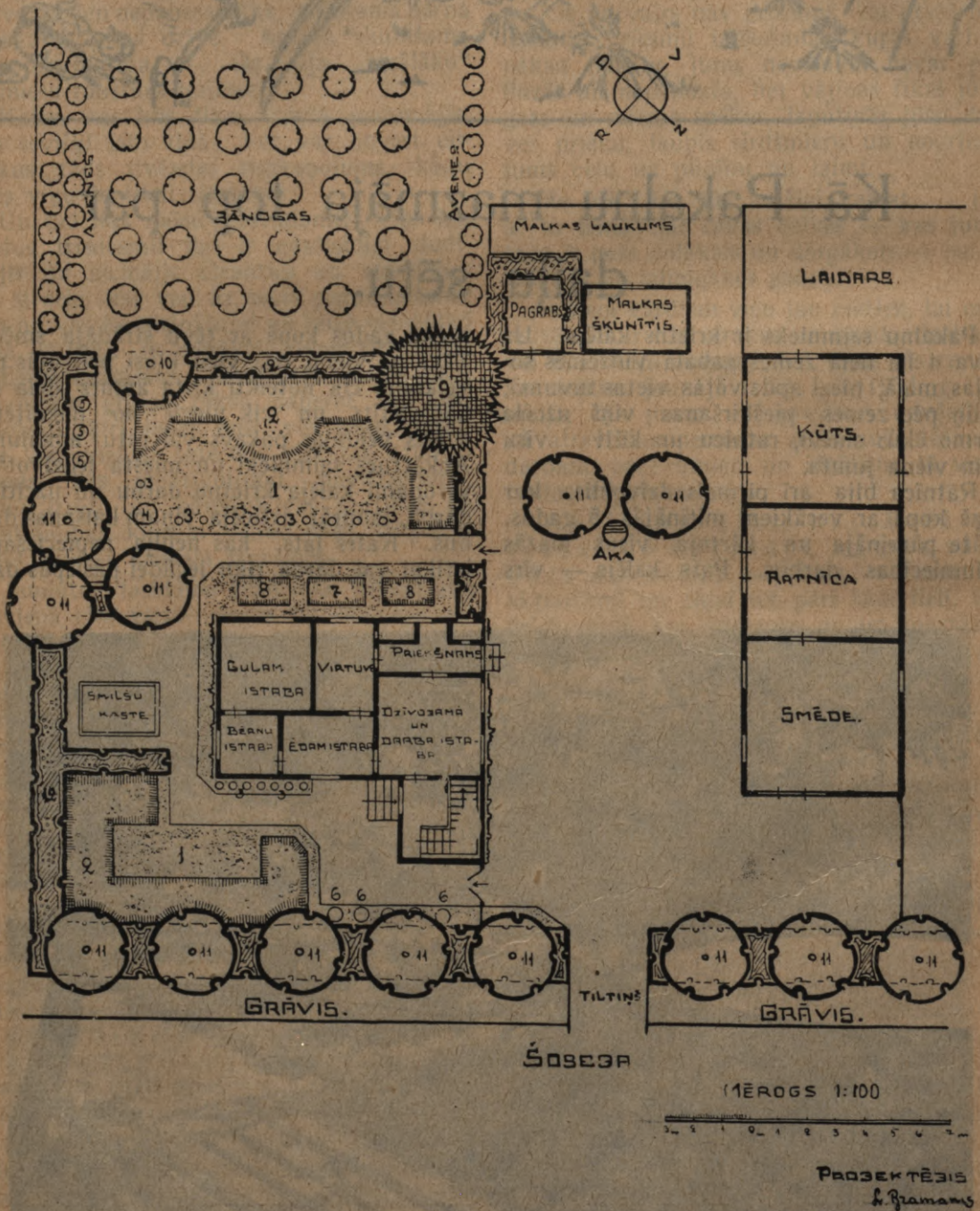

PROJEKTĒJIS
L. Bramans

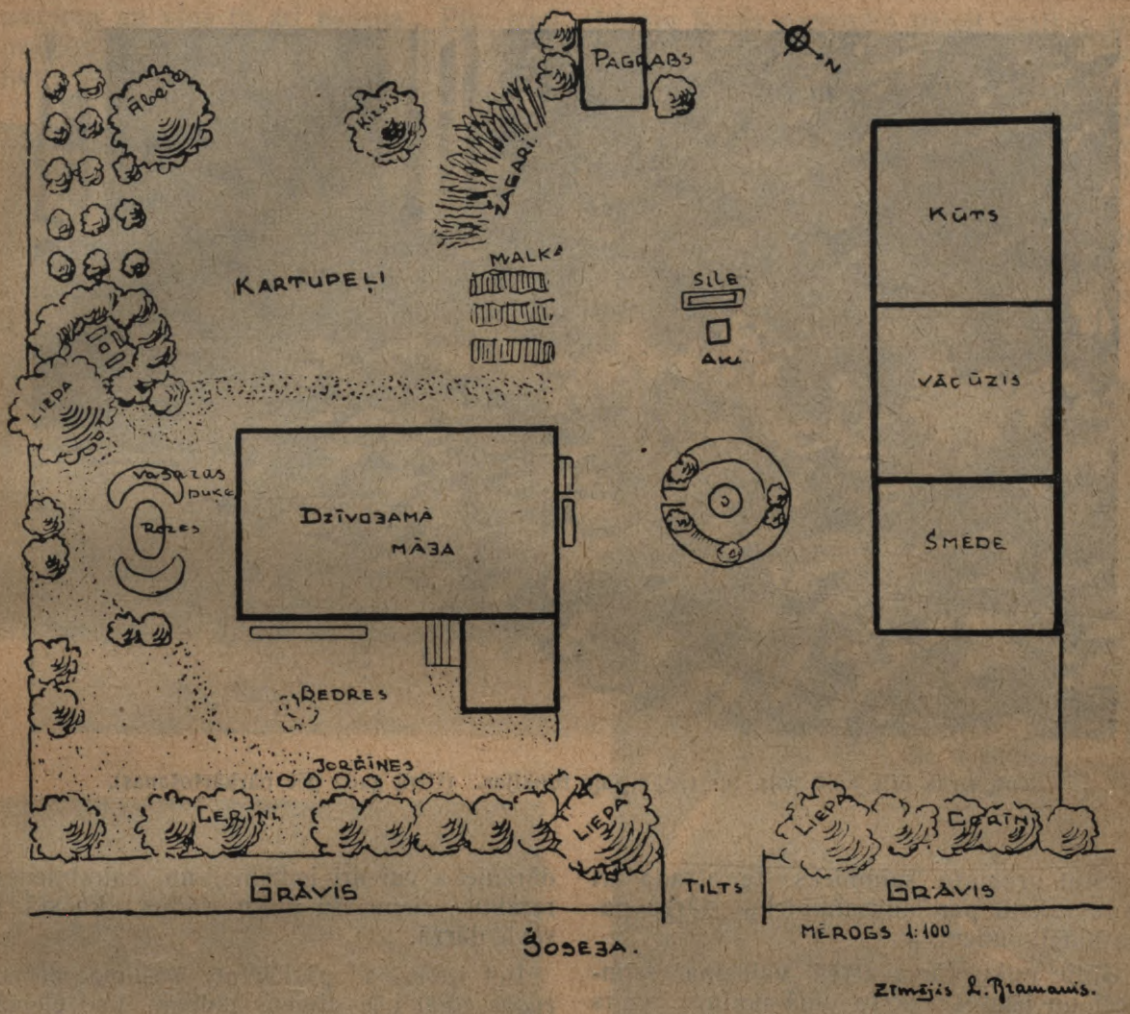

Kā „Pakalnos" izskatījās pirms pārkārtošanas.

Pa kreisi, 366. lapas pusē. jaunās iekārtas apstādījumi: 1. zāliens, 2. ziemciešu stādījūmi, 3 atsevišķi funkiju (Hosta) puduri, 4. bergenas cers, 5. čaukstenes (Sedum), 6. dālijas, 7. dižciltīgās rozes, 8. vasaras puķes, 9. skuju koku pudurs, 10. ābele, 11. liepas, 12. dzīvžogs, necirpts.

jo dziļi kalēja kabatās. Viņš krāja naudu. Bet kam? Tikai piektajā gadā pēc iebūvieša gaitām kaimiņi rudens pusē sāka vērot, ka smēdes rīta stūrī kraujas akmeņu kaudzes un ziemā viens pēc otra pagalmā ieslīd baļķu vezumi.

Nākošā vasarā smēdes tuvumā pacēlās neliela dzīvojamā māja, bet rudenī jaunā māja dabūja jaunu saimnieci, kas atbrīvoja sirmo māmuļu no smagiem saimniecības darbiem. Un reizē ar jaunās saimnieces ierašanos pārveidojās Pakalnu mazmājas izskats. Jau nākošā pavasarī pagalma vidū radās puķu dārziņš, bet mājas otrā galā dobes rozēm un vasaras puķēm. No ceriņiem izveidoja apaļu laukumiņu lapenei. Uz robežas stādīja dažādus krūmus un pa kokam. Iestādīja arī dažus avenājus un jāņogulājus, tāpat dažus augļu kokus, no kuriem ieaugās tikai divi. Pagāja vēl daži gadi. Jaunais saimnieks sāka nopietni domāt par augļu un ogu dārza ierīkošanu. Te derēja labs padoms. Kāds kaimiņš aizrādīja uz rakstiem par augļkopību kādā jaunākā dārzkopju gada grāmatā*). Pār-

*) Rīgas dārzkopju biedrības gada grāmata 1929. g.

Kur agrāk bija kails sols, tur tagad zaļo funkijas. (Otrā gadā pēc pārkārtošanas).

šķirstot grāmatu saimnieks te atrada arī kādu rakstu par lauksaimnieku dārzu pamatnoteikumiem.

Glītie puķu dārza attēli valdzina saimnieci un izlasot rakstu viņā nerimst vairs domas par savas mājas puķu dārza pārveidošanu. Pie izdevības tā nopērk pie dārznieka vai arī iemaina no kaimiņienes retākus ziemciešu puķu stādus, ko stāda savā dārzā.

Bet izdevība pārkārtot košuma dārzu rodas tikai pēc diviem gadiem, kad ciemā atbrauc radi, kuŗu dēls Bulduru dārzkopības skolas audzeknis. Tam nu arī lūdz

Soli un galdiņš.

Skats pa virtuves logu

padomu un viņš to arī neliedz Pēc trim nedēļām saimniece saņēma mājas apstādījumu projektu.

Astilbes.

Helenium.

Tanī paredzēts nevien puķu dārziņš, bet arī ogu un augļu dārzs. Rosīgi darbi sākas jau rudenī. Malcienu ar visām žagaru kaudzēm pārvieto norādītā vietā aiz pagraba, kuŗam līdzās paredzēts uzcelt malkas šķūnīti. Pārveidoja arī lapeni. Te bija jāizceļ daži ceriņu krūmi, lai mājīgāku padarītu atpūtas stūrīti: no šejienes taču jāatklājas skatam uz puķu dārziņu. Norādītā vietā bija arī jāpārnes jau labi ieaugušies jāņogu krūmi.

Tad pat rudenī zemi sastrādāja apm. 40 cm dziļi. Ara ar diviem arkliem: aiz vērstuves arkla to pašu vagu padziļināja

Funkijas ziedi.

ar spilaini, bet pie mājas sienas zemi sastrādāja ar lāpstu, rokot divu lāpstu dziļumā. Vēl zemei bagātīgi piedeva kompostu un satrūdējušus mēslus. Tā kā zeme tik drīz nesasala, varēja arī nospraust celiņus un to vietās izrakt auglīgo zemi aramkārtas dziļumā.

Nelielajā laukumā zeme nu bija sastrādāta. Tapt par jauno puķu dārzu tam bija lemts nākošā pavasarī.

H. Kalmiņš.

(Turpinājums sekos).

Stādu audzētavu iekārta un apstrādāšana.

Apmežojumiem vai apstādījumiem nepieciešamos stādus iegūst no savvaļā augošiem mežeņiem vai arī no stādu audzētavās izaudzētiem stādiem un dēstiem. Tā kā ne visur dabūjami vajadzīgos vairumos un attiecīgas kvalitātes mežeņi, tad tādos gadījumos vajadzīgais stādāmais materiāls jāizaudzē stādu audzētavās.

Stādu audzētavas iekārta.

Audzētavas veids. Stādu audzētavas izdevīgākais veids ir mazliet iegarens taisnleņķa četrstūris. Tad stādu audzētava ērti sadalāma atsevišķos nodalījumos un pēdējie savukārt dobēs. Arī iežogojums tad nav daudz garāks, kā kvadrāta laukumam.

Celiņi. Ērtākai stādu audzētavas apkopšanai tā sadalāma ar celiņiem regulāros četrstūros. Visapkārt stādu audzētavai jāparedz 1 m. plats celiņš. Bez tam stādu audzētavā, atkarībā no tās lieluma, jāparedz vairāki, zem taisna leņķa krustojušies celiņi, 1,0—2,5 m platumā.

Nodalījumi. Ar celiņiem nodalīto četrstūru — nodalījumu lielums saskaņojams ar paredzēto dobju skaitu un to izmēriem. Parastais dobju platums ir 1,2 m ar 30 cm platu celiņu starp tām. Ja nodalījumā, piem. paredzētas 10 dobes, tad nodalījuma platumam jābūt ap 15 m, lai varētu iekārtot 10 dobes ar 9 starpceliņiem. Nodalījuma garums tai pašā reizē ir arī dobju garums. Ērtākas apkopšanas nolūkā dobes iekārtojamas stateniski lielākiem stādu audzētavas celiņiem.

Iežogojums. Stādu audzētavu aizsardzībai parasti lieto no stabiem un kārtiņām izveidotu koka sētu. Ārpus iežogojuma ap stādu audzētavu aprok vidēja lieluma grāvīti ar stāvām sienām.

Augsnes apstrādāšana stādu audzētavu iekārtojot.

Pirms augsnes apstrādāšanas no stādu audzētavas platības novācami koku celmi un saknes, ja tādas atrodas apstrādājamā platībā. Novācama arī pārāk biezā no sūnām sastāvošā zemsedzes kārta, trūdvielas atstājot. Nošķūrētā zemsedze novietojama komposta kaudzēs.

Rijolēšana. Stādu audzētavas platību pirmo reizi apstrādājot nepieciešama augsnes dziļāka irdināšana — rijolēšana. Rijolējot iznīdē nezāļu sēklas un saknes, tās dziļi iestrādājot. Dziļā irdināšana uzlabo arī augsnes fizikālo struktūru un veicina mitruma uzkrāšanu augsnē. Parasti rijolē 2 lāpstu dziļumā, pie kam virsējo, ar nezāļu saknēm cauraugušo velēnas kārtu iegriež apakšā, bet apakšējā lāpstas kārta nāk virspusē. Rijolētai augsnei jābūt labi caurjauktai un sasmalcinātai un rokot izlasāmi visi akmeņi un koku vai nezāļu saknes.

Planēšana. Ja apstrādājamā vieta nelīdzena, tad jau rijolējot jācenšas izlīdzināt visus iedobumus un paaugstinājumus. Pēc uzrijolēšanas uzirdinātā platība pilnīgi jānolīdzina.

Celiņu ierīkošana. Lai celiņi neaizaugtu ar nezālēm, tad tie ierīkojami tikai pēc visas platības uzrijolēšanas. Ierīkoto celiņu malas nosprauž ar šņorēm un gludi atrok. Celiņu virsmu gludi nošķūrē, lieko augsni uzmetot uz blakus esošo dobēm paredzēto platību.

Visus iepriekš minētos augsnes apstrādāšanas darbus ieteicams izdarīt rudenī. Tad uzirdinātā augsne, ziemā izsalstot, iegūst vēlamo fizikālo struktūru un saista vairāk mitruma.

Sēšanas darbi.

Dobju sagatavošana. Stādu audzētavās sēj tikai dobēs. Blīvākās un mitrākās augsnēs ierīko augstākas, bet sausākās vietās zemākas dobes. Pirms dobju sagatavošanas ieteicams visā nodalījumā atzīmēt dobju vietas un pēc tam tikai sagatavot atsevišķas dobes. Dobju malas, resp. starpceliņus nosprauž ar šņorēm un, atkarībā no sagatavojamo dobju augstuma, no celiņu vietām izmet augsni vienlīdzīgi uz abām pusēm (dobēm). Sausās smilšu augsnēs dobes nemaz nepaaugstina, bet celiņu vietu gar nospraustām šņorēm tikai piemīņā. Pēc starpceliņu sagatavošanas dobju virsmu ar dzelzs grābekļiem rūpīgi nolīdzina un augsni sasmalcina. Jo smalkākas sēklas paredzētas sēšanai, jo dobju virsma vairāk sasmalcināma.

Iecavas lopkopības mazpulks parādē

Dobju apsēšana. Dobes apsējamas tā, lai stādi būtu novietoti rindiņās šķērsām dobei. Rindiņu attālums 20 cm, to garums līdzīgs dobes platumam, t. i. 1,0—1,2 m. Rindu sējumi ērtāki apkopjami ravējot, irdinot, kā arī stādus izrokot. Rindu sējumiem vajadzīgās ap 2 cm platas un tikpat dziļas rievītes iespiež ar šim nolūkam sagatavotu dēli, kuŗam piestiprinātas attiecīgos attālumos vairākas līstes. Rievītēs vienmērīgi iekaisa sēklas un tās ar augsni aizsedz. Aizsegšanas dziļums atkarīgs no sēklu graudiņu rupjuma. Praktiski pieņemts, ka augsnes kārtiņai virs sēklām jābūt 2 × biezākai par sēklas graudiņu caurmēru. Vēl jāievēro, ka sausākās un irdenākās augsnēs pielaižams dziļāks, bet blīvās augsnēs seklāks sēklu novietojums. Priežu un egļu sēklas jāsēj no 0,5 līdz 1,5 cm dziļi. Pēc iesēto sēklu apsegšanas ar augsni dobes virsmu nolīdzina ar vieglu koka veltnīti vai gludu dēli. 100 m2 dobju platības apsēšanai vajaga apm. 0,5 līdz 1,0 kg priežu vai egļu sēklu. Viens tek. metrs, resp. viena rindiņa dobē, dod apm. 50 viengadīgus stādus. No 1 kg sēklu var izaudzēt 25.000—50.000 stādus, vai uz 100 m2 dobju platības sējot rindiņās, iegūst apm. 25.000 1 g. stādus.

Dobju apsegšana. Dobju apsegums pasargā dobju virsmas izžūšanu un tādēļ sekmē sēklu vienmērīgu uzdīgšanu. Biezāks apsegums aizkavē arī nezāļu attīstību. Apsegumam ieteicamas zaļās spīdīgās sūnas. Baltā purva sūna (sfagni) nav tik vēlama, jo tā saistot daudz mitruma, veicina vārīgāko stādiņu apsalšanu nakts salnu laikā. Sūnas noklāj plānā vienmērīgā kārtiņā uz visas dobes platības un apsegumu nosloga ar kārtiņām 3 rindās. Apsedzot sēklas, kuŗas dīgs tikai pēc 1 gada, liekams biezāks apsegums.

Sējumu kopšana. Tikko parādās pirmie dīgsti, tie jāatbrīvo no apseguma, sūnu pilnīgi noņemot vai arī to atstājot starp dīgstu rindiņām. Apseguma noņemšanu vislabāki izdarīt mākoņainās dienās, vai arī vakaros, lai atbrīvotie dīgsti tūliņ netiktu pakļauti saules staru iedarbībai. Tai pašā nolūkā dažas sugas ar sīkiem dīgstiem (bērzs, alksnis) saulainās dienās ieteicams apēnot ar lapu koku meijām vai īpašiem režģiem. Priedišu pasargāšanai no priedes skujbires, vasaras otrā pusē tās miglojamas ar sērkaļķa novārījuma šķīdinājumu ūdenī.

Tālāka sējumu kopšana pastāv ravēšanā, kas izdarāma pēc vajadzības. Arī dobju virskārtas irdināšana starp stādu rindiņām sevišķi nepieciešama blīvākās augsnēs pēc stiprākām lietus gāzēm.

Ravējot vai irdinot sējumus, apkopjama arī pārējā stādu audzētavas platība, t. i. celiņi. Nezāles ar visām saknēm izšķūrējamas un ierokāmas komposta kaudzēs.

Sēšanas laiki. Rudeņos parasti sēj ozola zīles, kļavas, oša un liepu sēklas, kuŗas tad, izņemot osi, uzdīgst nākošā pavasarī. Pavasarī sētās kļavu, liepu un ošu sēklas pirmā gadā uzdīgst tikai pa daļai, bet pārējās dīgst nākošos gados. Skuju koku sēklas sēj pavasarī un tās uzdīgst apm. 2 nedēļu laikā. Bērza, vīksnes un gobas sēklas jāsēj tūliņ pēc to nogatavošanās un ienākšanās, jo šīs sēklas, ilgāku laiku uzglabātas, zaudē dīdzību.

Ieteicama grāmata: H. Upīts „Pamācība meža atjaunošanai", mežu departamenta izdevumā.

Mazpulka dalībnieka pašreizējie uzdevumi.

Katram mazpulka dalībniekam pēc notikušās ražojumu apskates jāpārbauda sava „mazpulka dalībnieka grāmatvedība" un jāizlabo visas kļūdas, kādas aizrādītas apskatē novērtējot un pārbaudot pagājušās vasaras darbu. **Izlabotās grāmatvedības nākošā sanāksmē jāuzrāda mazpulka vadītājam.** Pēc izlabotiem grāmatvedības datiem jāpārlabo arī dalībnieka darbības pārskats (veidlapa), kas vajadzīgs kopējo mazpulka darbības pārskatu sastādot.

Visiem mazpulku dalībniekiem jau rudenī jāizrauga zeme nākošā gada lauciņam, jāizvēlās arī nākošā gadā audzējamā kultūra un jārūpējas par zemes rudens uzaršanu. Jāievēro, ka rudens aršana nepieciešama katrai kultūrai. Rudenī zemi uzarot varam sekmīgāki cīnīties ar nezālēm, jo arumu virspusē atrodošās nezāļu sēklas uzdīgst jau rudenī un pa ziemu iet bojā. Un uzlabojam arī zemes sakārtu (struktūru). Ziemas sals irdina zemi labāk, nekā darba rīki un veicina barības vielu pārveidošanos augiem uzņemamā veidā. Zemi rudenī uzarot, atkrīt pavasara zemes aršana — apvēršana, caur ko ietaupam ziemas mitrumu un sekmējam sīkbūtņu darbību zemē. Rudenī var arī art dziļāk, nekā pavasarī un tādejādi izvērst virsējā kārtā barības vielu krājumus, kas noskaloti apakškārtā. Saprotams, ja iearami kūtsmēsli, tad jāar seklāk. Rudens aršana pavairo kā tieši, tā netieši zemes auglību un līdz ar to lielākas ražas izredzes nākošā gadā.

Tāpat rudenī visizdevīgākais laiks darbu iesākšanai mazpulku darbiniekiem — liellopu, cūku un aitu audzētājiem. Audzējamo telīti vislabāk izvēlēties rudenī dzimušo, jo tā parasti spēcīgāku būvi, labāk attīstīta nekā pavasarī dzimušās. Arī sivēnu un aitiņu audzēšanu ļoti izdevīgi iesākt rudenī. Mazpulku dalībniekiem — dzīvnieku audzētājiem darbs liekas grūtāks, kā mazpulku dalībniekiem — laukkopjiem un sakņkopjiem, tomēr sekmes un panākumi dzīvnieku audzētājiem ir redzamāki, izcilāki. Un arī pats darbs daudz interesantāks, piedzīvojumu bagātāks, jo vienmēr darīšana ar dzīvu būtni. Ikkatra audzējamā telīte, kumeļš, sivēns vai aitiņa iemīļo mazpulka dalībnieku — savu kopēju un barotāju, kļūst tam uzticama un paklausīga. Daudzreiz dzīvnieks ir daudzsaprotošs sava kopēja draugs, iepriecinātājs un noder par uzticamības un paklausības paraugu. Mazpulku dalībniekiem nav jādomā, kā tas bieži parasts, ka viņa audzējamais kustonis vienmēr pašam jāapkopj un jāpabaro un, ka pārējie mājas ļaudis nemaz nedrīkstētu to ne barot, ne apkopt, bet gan jāuzņemas rūpes par sava dzīvnieka labklājību un jācenšas, pēc iespējas vairāk, būt sava audzējamā kopējam un barotājam, zināt, kā to kopj un baro tanī laikā, kad pats personīgi nevar būt klāt.

Tamdēļ, mazpulku dalībnieki (-ces), it īpaši vecākie un tie, kas jau vairāk gadus mazpulkā darbojušies, izvēlaties kādu mazu, jaunu dzīvnieku un mēģinat to, pēc mazpulka vadītāja un attiecīgu speciālistu

aizrādījumiem, izaudzēt par lielu, saimniecībā lietojamu dzīvnieku un jūs pārliecināsaties, cik daudz jauku un patīkamu brīžu sagādā savam kopējam viņa audzējamie mēmie draugi.

Ikkatram dalībniekam jāņem savā audzēšanā ja ne tīrsugas, tad vismaz krustojuma dzīvnieks.

Mazpulku dalībniekiem, kuŗu vecāku saimniecībās vēl nebūtu tīrsugas dzīvnieku vai nu liellopu, zirgu, cūku vai aitu, ieteicams izmantot daudzu lauksaimnieku pretīmnākšanu, apsolot mazpulku dalībniekiem par brīvu savu tīrsugas vaislas kustoņu izmantošanu.

Agr. K. Ķirsis.

MĀJSAIMNIECĪBA.

Ko liksim vāzēs ziemā.

Šāds jautājums izliekas tagad lieks, jo vasara tikko pagājusi. Tomēr par to jāpadomā jau tagad. Jau pie pirmājām salnām lielākais vairums ziedu kļuvuši neglīti. Protams, ar segšanu daudz var līdzēt, bet jau pirms Ziemassvētkiem visi ziedi beigti, jo ārā visu klāj baltā sniega sega. Bieži vien puķu vāzes šinī laikā noliek līdz otram gadam. Sak, nav ko likt iekšā, ko tur tukša stāvēs. Ar šādu rīcību telpa daudz zaudē no savas pievilcības, jo puķes ir tās, kuŗas apkārtni padara mājīgāku, piedod telpai pavisam citādu noskaņu. Vienam otram gan viņas ir tikai neievērojami sīkumi, bet bieži taisni sīkumi ir noteicošie un groza visu kopiespaidu.

Neskatoties uz mūsu nabadzīgo, ledū kalto dabu, mums tomēr nemaz nav jāapskauž dienvidnieki, kuŗi zem mūžam zaļojošiem kokiem un tropu puķēm svīst vēl vairāk nekā mēs siena laikā. Mūsu mūžām zaļojošās egles, priedes un kadiķi ir ļoti krāšņi. Ar gaumi sakārtoti, viņi dod brīnišķīgu iespaidu. Tomēr vienmēr redzēt tikai zaļu, kaut arī dažādās niansēs, kombinējumos un kārtojumos, ir apnīkstoši. Rudenī var izstādīt kastiņās dažādas dārza puķes, sevišķi neļķes, bet ilgi tā uzglabāt viņas nevar, un šis prieks arī sevišķi neatmaksājas. Lai panāktu dažādību, vāzēs var likt dažādus jau vasarā savāktus augus. Daži varbūt cels iebildumu pret tādiem, „sausiem žagariem," bet nav jāaizmirst, ka šie sausie augi atstāj daudz labāku iespaidu nekā bezgaumīgās, nekur nelietojamās papīra puķes, un bez tam atstāj īpatnēju, ļoti smalku iespaidu. Vispirms jāmin smilgas. To ir ļoti daudz veidu un nokrāsu. Un nav tādas vietas, kur viņas nebūtu sastopamas. Šai pašai grupai var pieskaitīt arī niedras un bungvālītes. Tās gan mēs atradīsim tikai ūdeņu tuvumā. Jūrmalniecēm ir pieejami arī jūras mieži. Un retā Latvijas malā nebūs silu ar ziedošiem viršu laukumiem.

Redziet, ka arī ziemā mēs varam novietot visdažadākos augus, panākot pie tam dažreiz brīnišķīgu iespaidu. Lietpratīgas rokas no šiem nedaudzājiem augiem izveidos brīnumus, jo šo augu īpatnējais skaistums un smalkums pārspēj vienu otru krāšņu dārza puķi.

Mīļās mazpulku dalībnieces! Gādāsim par puķēm nevien vasarā, bet arī ziemā! Nepieļausim, lai telpās nebūtu puķu, šo skaistāko dabasbērnu un cilvēku dvēseļu tulku!

Zenta Cīrulis,
Saukas mazpulkā.

MAZPULKI ATPŪTĀ.

Bērīt's manis kumeliņš.

(Rotaļa.)

1. Bērīt's manis kumeliņš :||
   Staigna burva bridējiņš :||
   Bridējiņš, bridējiņš, :||
   Staigna purva bridējiņš :||

2. Tev būs staignu purvu brist, :||
   Pārvest manim līgaviņ :||
   Līgaviņ, līgaviņ, :||
   Pārvest manim līgaviņ :||

3. Ne pie vārtiem nepiejāj,
   Māte meitu solīja.
   Solīja, solīja,
   Māte meitu solīja.

4. Nu ir manim līgaviņ,
   Bērim auzu devējiņ.
   Devējiņ, devējiņ,
   Bērim auzu devējiņ.

Meldija līdz ar harmonizējumu atrodama P. Jurjāna „Dziesmas skolām". Tekstā :|| nozīmē atkārtot.

Novietojums. Rotaļa vislabāk izskatīsies, ja dalībnieku skaits būs 8 pāri, bet var būt arī 4, 6, vai 10 pāri.

Visi dalībnieki nostājas noteiktā kārtībā 2 dārziņos: zēni vienā — no skatītājiem pa labi, meitenes otrā — pa kreisi. Pirmie un pēdējie pāri ieņem vietas aizmugurē (skat. zīm. № 1).

Skaidrības dēļ apzīmēšu zēnus ar ×, meitenes ar O.

Izpildījums. 1. pants. Dziedot „Bērīt's manis kumeliņš" :||, zēnu dārziņš iet 8 vienkāršiem soļiem uz kreiso, meiteņu uz labo pusi. Sāk soļot ar labo kāju. Pie „staigna purva bridējiņš" :|| pagriežas uz pretējo pusi, līdz nonāk agrākajās vietās. Pie „Bridējiņš, bridējiņš, staigna purva bridējiņš" :|| pēdējie zēns un meitene, t. ir 8. pāris atdalās no dārziņa un saņēmušies iekšējās rokās, ārējās brīvas, dodas 8 palēciena soļiem taisnā līnijā uz vidu un priekšplānā aizgriežas pa labi, atkal lokveidīgā līnijā dodoties uz dibens plānu. Aiz viņiem tāpat seko nākošais pāris, tik nogriežoties pa kreisi. Tā seko visi pāri, daloties viens pa labi, otrs pa kreisi un izveido vienu loku. Priekšplānā tagad būs pirmie pāri, aizmugurē pēdējie. Uz vidu gan sāk katrs pāris iet tikai tad, kad viņš nonācis pēdējā 8-tā numura vietā (zīm. № 2).

Izveidotā lokā nostājas 1. un 2. pāri ar sejām viens otram pretī, 7. ar 8. un tāpat malējie.

3. pants. „Tev būs staignā purvā brist" :|| pretīm stāvošie pāri 4 vienkāršiem soļiem, sākot ar l. k., nolaistām rokām iet cauri tā, lai meitenes būtu iekšpusē, zēni ārpusē. Ejot sastapsies ar citu pāri. Uz 4. soli noteikti visi griežas uz labo un iet 4 soļus atpakaļ. „Pārvest manim līgaviņ" :|| iet tāpat cauri uz otru pusi un atgriežas atpakaļ; tagad pārinieki nostājas ar skatu viens pret otru. Pie „līgaviņ, līgaviņ" rokas gurnos, ar l. k. 2 reiz atdarina zirga zemes kašņāšanu un tāpat ar l. k. sākot piesit 3 reiz kājas. Pie „pārvest manim

Pie dēla kapa.

Tu atceries viņu tik dzīvi . . .
Kā senāk glāsti vēl to —
Kaut rudeņa vēji sen brīvi
Tā kapu pārlido.
Tev pierē ievelkas grumbas,
Un ciešanās sažņaudzas sirds.
Viņš mira, kad dārdēja bumbas,
Nu — brīvības saule mirdz.
Par dzimteni mira tik daudzi
Māt, neraudi. Varonis viņš!
Viņš mira par nākošo audzi
Un Latvijai notāļ būs mīļš.
Laiks dziedē iesistās rētas
Un bijušo leģendās tin;
Līdz dzīvas būs Latvijas sētas
Māt, varoņus piemiņā min.

Ed. Ceriņš.

Kārķu mazpulka dalībnieks E. Šķūdītis savā 2,5 m garo kaņepu laukā. Pa kreisi mazpulka vadītājs J. Drullis.

līgaviņ" labos elkoņos ar kr. k. sākot 2 polkas soļiem pārmaina vietas. Abu rindiņu atkārtojumā dara to pašu, tik kašņā ar kr. k.; polkas solīti sāk ar l. k. un griežas kr. elkoņos. Griežoties priekšējie un pēdējie pāri iziet malās, lai visi pāri atrastos 2 vienlīdzīgās kolonās pa 2 un lai z. būtu iekšpusē, m. ārpusē (zīm. № 3).

O × × O
O × × O
O × × O
O × × O

Zīm. № 3.

3. pants. „Ne pie vārtiem nepiejāj" :‖ zēni sākot ar iekšējo kāju iet 3 soļus, 4-to soli pievelkot, uz vidu un vienmērīgi slīpi ceļot iekšējās rokas, taisa vārtus; tāpat ar 4 soļiem atiet atpakaļ vietās. Meitenes tai laikā malās stāvot rokām gurnos taisa kašņāšanas solīti ar 3 piesitieniem — 2 reizes. „Māte meitu solija" :‖ z. saņemas ar m. parallelās rokās un 4 vienkāršiem soļiem, z. atpakaļ kāpjoties, iet uz vidu; ar nākošiem 4 soļiem apgriežas un nostājas visi vidū 2 rindās tā, lai meitenes būtu no skatītājiem kreisā, zēni labā pusē; atstatums starp abām rindām 2 soļi. Pie „solīja" uz I balsienu z. sniedz m. l. r. ar delnu uz augšu, II bals. iztura, uz III-šo „ja" m. iesit ar kr. roku zēnam plaukstā. „Solīja" atkārtojot dara to pašu ar otrām rokām. „Māte meitu solīja" šūpo paralelas rokas 2 reiz uz priekšu un atpakaļ. Abas rindiņas atkārtojot, atkārto arī darbību.

4. pants. „Nu ir manim līgaviņ :‖, bērim auzu devējiņ" :‖ atstāj iekšējās rokas sadotas, ārējās gurnos un 8 paleciena soļiem pāri, daloties atkal pa labi un kreisi kā 1. pantā, veido loku un ar pēdējo soli pārinieku pagriežas viens pret otru. Pie „devējiņ, devējiņ, bērim auzu devējiņ" :‖ taisa 2. un 3. panta oriģinelo solīti, mainoties pirmo reiz labos, otrreiz kreisos elkoņos.

Milda Lasmane,
Zemnieku drāmas deju konsultante.

MAZPULKU DZĪVE.

Mazpulku dalībnieku — lopkopju ievērībai!

Indras apkārtnes lopkopji ziedo mazpulkiem:

1. **B. Česnovickis,** Piedrujas „Kroderos" ziedo brīvaplecinājumus ar valsts vaislas ērzeli „Maļčiks II. Rkk 56" — 5 mazpulku dalībnieku ķēvēm.

2. **M. Makovskis,** Skaistas „Patmalniekos" ar valsts vaislas ērzeli „Šorochs-Boys Rkk 202" — 4 ķēvēm un ar vaislas bulli „Kords-Varis LB 1873" — 6 govīm.

3. **N. Isakovs,** Skaistas „Skaistas pusmuižā" ar vaislas bulli „Venners LB 1874" — 10 govīm.

4. **A. Brics,** Piedrujas „Vaitjulevas mž." ar vaislas bulli „Spīdols-Gunars LB 1876" — 5 govīm.

5. **A. Šisko,** Piedrujas „Borzukos" ar vaislas šropšīru sugas teķi „Samsons Nr. 237" — 7 aitām un balto leghornu vistu olas trijām ligzdām.

6. **O. Krumbergs,** Piedrujas „Kuļbovā" ar L. jorkšīru sugas kuili „Tobago" — 5 cūkām.

7 **D. Gavilovskis,** Piedrujas „Vilciņos" ar šropšīru sugas teķi „Alts 509" — 6 aitām.

8. **H. Beinarovičs,** Skaistas „Zalesjā" ar vaislas ērzeli „Fricis-Ardk. 98/1698" — 3 ķēvēm.

9. **M. Spalvis,** Skaistas „Caurumos" ar ērzeli „Sokols Rkk 292/2217" — 3 ķēvēm.

10. **N. Cibalovskis,** Piedrujas „Domnopolī" ziedo 1 pāri Vīnes zilos trusīšus.

11. **P. Šisko,** Piedrujas „Rubiņos" ar ērzeli „Čubčiks Rkk." — brīvaplecinājumu 1 ķēvei.

12. **A. Peculevičs,** Skaistas „Šterenbergā" ar ērzeli „Sokols Ardk. 54/1299 — 1 ķēvei.

Apkārtējiem mazpulku dalībniekiem ieteicams šo izdevību izmantot.

Trikatas lopkopji atbalsta mazpulkus un ziedo:

1. Trikatas sug. lopu audz. b-bas stacijas buļļa Jumis-Pramšans LB 1215 turētājs **Fr. Mežīts,** Trikatas Libertos — brīvaplecinājumu 5 mazpulku dalībnieku govīm.

un 2. 250. Trikatas lopk. pārr. b-bas stacijas buļļa „Gaitis-Karmens LB 3201" turētājs **M. Mežīts** Trikates „Kaupos" ar 5 govīm.

Pirmā Rīgas pilsētas novada mazpulku sanāksme — sacensības.

Svētdien, 22. septembrī Rīgas pilsētas 10. pamatskola Čiekurkalnā greznota valsts un mazpulku karogiem, zaļumu vītnēm un ziediem. Tur sānāk mazpulku dalībnieki no pāri par divdesmit Rīgas pilsētas un Rīgas jūrmalas mazpulkiem. Šīs sanāksmes mērķis — pirmo reizi parādīt savu darba veiksmi, sacensties darba piecciņās. Sanāksmi ievadīja dievkalpojums, kuŗu, sirsnīgos vārdo norādot uz tautas vienības gaišo domu, izpildīja mācītājs doc. E. Rumba.

Pēc tam mazpulku dalībnieki gājienā devās uz Brāļu kapiem, ar klusuma brīdī noliektām galvām godinot mūsu varoņus. — Tad gājiens virzījās atpakaļ uz skolas telpām, kur sākās darba sacensības rakstu darbā, informācijas gājienā, laukuma noteikšanā, zemes rakšanā un rokdarbos.

Sacensības ar uzrunu ievadīja kameras

Jēkabpils novada mazpulku sacensības kartupeļu novākšanā.

mazpulku nozares vadītājs agr. K. Ķirsis, norādot, ka šajā dienā paiet gads, kopš Rīgā apstiprināts pirmais Rīgas pilsētas mazpulks. Tagad — pēc gada mazpulki grib parādīt savu darba prasmi un izraudzīties labākos no labākajiem, lai tie varētu piedalīties visas valsts sacensībās 13. oktobrī Koknesē. Agr. Ķirsis sanāksmei nodeva sveicienus arī no Lauksaimniecības kameras priekšsēdētāja R. Dzērves un lūdza Rīgas pilsētas galvu atklāt plašās sacensības.

Pilsētas galva R. Garselis savā runā norādīja uz tiem dižajiem mazpulku kustības mērķiem, kas vairs nav attiecināmi uz lauku jaunatni vien. Vai gan darbs un darba prasme nav vajadzīga kā lauku, tā pilsētas jauniešiem. Vai uzņēmība un izturība nav nepieciešama kā pilsētas zēnam, tā lauku zēnam. Vecu vecā tautas gudrība saka: „Darbs ceļ vīru" un šo gudrību padarīt arī par mūsu dzīves galveno mācību, tāds mazpulku augstākais, dižākais mērķis. Mazpulku darba sacensībām nav sporta raksturs, bet gan tikai darba veiklības pārbaude. Lai tā ceļ mūsu dzīvi un darbu arvien uz augšu. Un tā visi kopā solīsimies celt uz augšu arī mūsu valsts dzīvi: „Dievs, svētī Latviju."

Sekoja apsveikumi. Rīgas pilsētas skolu valdes vārdā izglitības valdes priekšnieks A. Vičs novēlēja vispirmā vietā nolikt darbu un pēc darba arī vērtēt cilvēku. Vēl sveicināja tautskolu inspektori Mežulis un Millers.

Rīgas pilsētas novada mazpulku inspektors Ad. Eglītis sirsnīgos vārdos pateicās par visiem novēlējumiem un nolasīja arī Rīgas jūrmalas pilsētas galvas Jansona telegrammu. Pēc tam sanāksmes dalībnieki dziļā vienprātībā nosūtīja apsveikuma telegrammu mazpulku virsvadonim, ministru prezidentam **Dr. K. Ulmanim**, solotiēs vienmēr un visur sekot tām idejām, kas rakstītas mazpulku karogā.

Atklāšanas aktu noslēdza Dziesma brīvai Latvijai.

Tad dalībnieki devās uz sacensībām, lai rādītu, ko viņi paspējuši veikt un padarīt.

Sanāksme noslēdzās ar tautas deju un rotaļu sacensībām un balvu izdalīšanu.

Rīgas pilsētas ceļojošo balvu ieguva 43. pamatskolas mazpulks Jaunmīlgrāvī.

Pirmo godalgu ar augstāko punktu skaitu un Lauksaimniecības kameras balvu ieguva Krusta baznīcas mazpulka dalībniece Mirdza Oga, Bez tam pirmās godalgas ieguva Kronvalda mazpulka dalībnieks Tālivaldis Bergs. Jūrmalas pilsētas 3. pilsētas mazpulka — Bruno Krolls, Rīgas skolotāju institūta — Austra Pūriņa, Rīgas pirmā

mazpulka — Alfonss Miņevskis, Bolderajas mazpulka — Roberts Uzkalns, Jāņu vārtu — Elmārs Straume, Krusta baznīcas — Eduards Liepiņš, 3. Rīgas ģimnāzijas — Helēna Fadejeva, Ķemeru pilsētas mazpulka — Valdis Ezerkalns, 43. pamatskolas — Velta Skuba un Ludmilla Bērziņa, 2. Rīgas pilsētas ģimnāzijas — Uldis Vilciņš. — Bez tam izdalīja 13 otrās un 28 trešās godalgas. 13 dalībnieki kā godalgas saņēma Vilnas manufakturas dāvāto drānu formas tērpiem.

Tautas deju sacensībā pirmās godalgas izpelnījās Rīgas skolotāju institūta, Rīgas pils. 2. un 3. ģimnāzijas, Čiekurkalna, Kronvalda un 7. Rīgas pils. pamatskolas mazpulki. Otro godalgu ieguva Bolderajas un Ziemeļblāzmas mazpulki. Pilsētas balvas izdalīja pilsētas galva R. Garselis. Balvu saņēmējus vēlāk sveica no Iekšlietu ministrijas M. Spirģis. Pēc tam plašo mazpulku sanāksmi slēdza ar dziesmu „Ne vis slinkojot“ un mazpulku himnu.

Mazpulku svētki Kuldīgā.

Mazpulku svētki karogotā Kuldīgas pilsētā š. g. 22. sept. bija pulcinājuši vairāk kā 500 mazpulku dalībniekus, viņu vecākus un daudzus labvēļus. Ar saulē mirdzošiem baltzaļiem karogiem priekšgalā, svinību dalībnieki devās uz baznīcu. Neskatoties uz agro rīta stundu, dievnams bija pilns baznīcēnu. Karogus, kuŗus turēja jaunas, stipras rokas un sargā dedzīgas sirdis, novietoja abpus altarim. Mazpulku māc. A. Lūsis, iesvētīdams karogus, savā svētrunā jaunatnei norādīja, ka tās skaistākā rakstūra īpašība ir dziņa izlaust ceļu uz skaistāku nākotni. Tas ir svēts nemiers, kas kvēlo kā liesma, dodams spēku celties arvien augstāk.

Pēc dievkalpojuma mazpulku dalībnieki, kopā ar aizsargiem devās uz Kuldīgas pag. pamatskolu, lai sagaidītu valdības pārstāvjus. Pie ozola vītņu goda vārtiem, kuŗus greznoja mazpulku himnas vārdi: „Lai ar sauli laukā ejam,“ nostājās aizsargi, mazpulku dalībnieki un skolu jaunatne.

Ierodoties zemkopības ministrim J. Birzniekam un finansu ministrim L. Ēķim, atskaneja apsveikšanas maršs. Kuldīgas sabiedrības vārdā viesus apsveica saviesīgās biedrības priekšnieks Jēkabsons, bet no mazpulkiem Liepājas novada mazpulku insp. agr. K. Zītars. Finansu ministrim ziedus pasniedza mazpulku dalībniece Irma Aploka, bet zemkopības ministrim Vera Hildebrante. Pēc tam valdības pārstāvji pieņēma aizsargu un mazpulku parādi. Gājiens devās uz sadraudzīgo biedrību, kur notika karogu pasniegšana.

Finansu ministrs L. Ēķis, uzrunādams svinību dalībniekus un pasniedzot mazpulkiem karogus, ko dāvinājis Kuldīgas apr. lauku pašvald. vec. Fr. Vilks starp citu norādīja, ka baltzaļie karogi simbolizē spēku un jaunu laikmetu pēc 15. maija.

Jānis Prikulis Rigā

Bagātīga mēbeļu izvēle krājumā
un uz pasūtījumu par katram pieejamām cenām.

Veikals Aspāzijas bulvārī Nr. 8. Tāļr. 33382
Fabrika Daugavgrīvas ielā 13. Tāļr. 42543

Firmas ražojumi godalgoti ar visaugstākām atzinībām

Jēkabpils novada mazpulki slaukšanas sacensībā.

Mazpulks — tā ir dzīves skola, kura māca darīt darbu un rāda ceļu, kur vēlāk kā vīriem iet. Runu noslēdzot, ministrs mazpulku dalībniekiem nodeva sveicienus no viņu virsvadoņa ministru prezidenta K. Ulmaņa, teikdams: „Viņš no sirds priecājas par jūsu sekmēm, par skaisto spēku pieaugumu un krietniem darbiem."

Pēc karogu saņemšanas, mazpulku dalībnieki vienojās valsts himnā. Garo apsveicēju rindu ievadīja no Lauksaimniecības kameras mazpulku un jaun. audz. nod. vad. agr. J. Andersons, Kuldīgas pils. galva Dreimanis, tautskolu insp. Sīlis un citi. Rakstiski mazpulkus bija sveicinājis Liepājas apr. vecākais Ed. Līcis.

Mazpulku dalībnieku ražojumu izstādi atklāja zemkopības ministrs J. Birznieks, savā runā, starp citu, norādidams, ka sacensības visos laikos bijušas tās, kas cēlušas cilvēku augšup. Sacensības ierosina jauniem, labākiem darbiem un ved pretīm lielākiem sasniegumiem. Ministrs aizrādīja, ka patreiz vēl uz laukiem trūkst latviešu darba roku. Varas līdzekļiem viņas laukos neatgriezīsies, bet to panāksim, radot sajūsmu lauku darbam.

Lauku bērni jāaudzina apziņā, ka viņi radīti skaistākam darbam — zemes darbam. Jāpanāk, ka auglīgā Latvijas zeme tiktu apkopta mūsu pašu rokam. Mazpulku dalībnieki ir tā paaudze, kas aug zemes darbam, kas to mīl un kas to sargā. Tāpēc skatīsimies uz viņiem ar vislielāko cieņu, jo te aug jauna latviešu cilts. Ministru runas pavadīja spēcīgi applausi.

Oficiālās daļas noslēgumā mazpulku dalībnieki savam virsvadonim ministru prezidentam **K. Ulmanim** nosūtija apsveikuma telegrammu.

Mazpulku darbu parāde Gulbenes izstādē.

Gulbenes rajona lauksaimniecības un rūpniecības izstādē š. g. 7. un 8. sept. piedalījās 23 mazpulki gan no tuvākas, gan no tālākas apkārtnes. Mazpulku stendi bija ļoti rūpīgi sakārtoti; tanīs bija redzami šīs vasaras ražojumi: audzējamās kultūras, augļu un dārzāju pārstrādājumi, zēnu un meiteņu rokdarbi.

Izstādē rokdarbu ziņā sevišķu vietu ieņēma Praulienas mazpulks, kas bija izstādījis daudz vērtīgu rokdarbu un divejādus sava novada tautas tērpus, zēni pašu gatavotu radio aparātu — skaļruni u. c. — tas saņēma pirmo augstāko godalgu, Gulbenes pilsētas galvas balvu. Otru izcilus vie-

tu ieņēma Mētrienas mazpulks ar saviem audumiem un lielo konservu dažādību, tāpat arī saņēma augstāko godalgu, ko bija dāvājusi Gulbenes lauks. b-bas krājaizdevu sabiedrība.

Vēl I godalgas saņēma: Sarkaņu, Stāmerienas, Annas, Gulbenes, Beļavas, Vecgulbenes, Gulbenes pilsētas un Mālupes mazpulki.

II godalgas saņēma: Saikavas, Oļu, Sinoles, Jaungulbenes — Gulbīša, Jaungulbenes — Siltā, Blomes, Galgauskas — Krapes un Galgauskas — Veišu mazpulki.

Visas godalgas, izņemot pirmās divas izcilās balvas, izsniegtas no izstādes komitejas summām.

Gulbenes rajona lauksaimniecības un rūpniecības izstādē sarīkotās slaukšanas sacīkstēs piedalījās pavisam 14 mazpulku dalībnieki — zēni un meitenes.

Augstākās balvas slaukšanas sacīkstēs ieguva:

Žvagiņa Hermine no Sarkaņu mazpulka;
Tikiņa Mirdza no Mētrienas mazpulka.

I godalgas ieguva:

Rudzīšu Austra no Stāmerienas,
Kluču Tija no Jaungulbenes-Siltā un
Riekstu Milija no Adulienas mazpulka.

II godalgas ieguva:

Mazdāvju Jānis no Alūksnes pag.,
Raģeļu Aleksandrs un
Liviņa Anna no Vecgulbenes.
Galēju Evalds no Annas mazpulka.

III godalgas ieguva:

Palameiku Aleksandrs no Stāmerienas,
Rozentālu Rasma no Oļu mazpulka,
Ābeļu Alīse no Adulienas,
Sirmo Velta no Blomes un
Grauduļu Richards no Alūksnes mazpulka.

Greznosim savas mājas ar valsts karogiem.

Valsts karogus no jauna iegādājušies šādi mazpulku dalībnieki: **Ances** mazpulkā: **A. Ozols, A. Gruntmanis, A.** un **Fr. Mūrnieki, A. Dambergs, A. Freijs, A. Petrovs, A. Grīnbergs, L. Jorniņa, V. Puriņš, V. Teibe, E. Atslēga** un **Fr. Grīnfelds** un **Ķoņu** mazpulkā: **A. Endziņš.**

Jauna grāmata:

Varoņu laiks

Varoņu dzejas antoloģija

Sastādījuši: **Jānis Mednis** un plkv.-leitn. **Raimonds Bebris**

Broš. Ls 3.— Greznos vākos Ls 4.—

A. Gulbis, Rīgā

Kr. Barona ielā 14.
Pasta tek. rēķins 131

Iecavas lopkopības mazpulka augstākās godalgas ieguvējs ar telīti „Laimnesi"

PAZIŅOJUMI.

Noteikumi braukšanai uz mazpulku darbu izstādi un pļaujas svētkiem.

Braucot uz mazpulku darbu izstādi Rīgā, uz valsts sacīkstēm pieccīņā un Latvijas zemnieku pļaujas svētkiem Koknesē, laikā no š. g. 10.—14. oktobrim mazpulku dalībnieku grupas, ar neierobežotu dalībnieku skaitu, iesniedzot tuvākās stacijas priekšniekam, mazpulku vadītāja vai skolas izdotu apliecību, varēs saņemt braukšanas biļetes turp un atpakaļ braucienam no sākuma stacijas līdz Koknesei un atpakaļ, ar tiesību braucot uz Koknesi apstāties arī Rīgā, **par 75% pazeminātu braukšanas maksu.** Tie mazpulku dalībnieki, kuŗi uz Rīgu brauc caur Koknesi, varēs saņemt biļetes turp un atpakaļ braukšanai no sākuma stacijas līdz Rīgai, ar tiesību atpakaļbraucot apstāties Koknesē, arī par **75% pazeminātu braukšanas maksu.**

Iebraucot Rīgā nakts mītnes paredzētas šādā sadalījumā:

Rīgas—Cēsu novada mazpulkiem — valsts parauga pamatskolā, Skolas ielā 32, ieeja no Stabu ielas;

Liepājas un Talsu—Ventspils novadu mazpulkiem — 12. pamatskolā Rodenburgas ielā 1, Kazāku ielas stūrī.

Jelgavas, Jēkabpils un Daugavpils novadu mazpulkiem — 8. pamatskolā Aizsargu ielā 24-a.

Valkas—Valmieras, Gulbenes un Rēzeknes novadu mazpulkiem — 23. pamatskolā, Kronvalda bulvarī 8.

Tie mazpulku dalībnieki, kas iebrauks Rīgā jau š. g. 10. oktobŗa vakarā, neskatoties no kuŗa novada, varēs apmesties 12. pamatskolā, Rodenburgas ielā 1.

Tiem mazpulkiem, kuŗu dalībnieki (viens vai vairāki) piedalās pieccīņā vai kandidē uz līdumnieka nosaukumu, jāierodas Rīgā vai nu 10. oktobŗa vakarā vai 11. oktobŗa rītā un pl. 13 jāpiedalās mazpulku darbu izstādes atklāšanā, jāiepazīstas ar izstādījumiem un 12. oktobŗa rītā jāizbrauc uz Koknesi — piedalītīes pieccīņās, līdumnieku izraudzīšanā un pļaujas svētkos.

Pārējiem mazpulkiem, kas sacensībā nepiedalās, jāierodas Rīgā tikai 12. oktobŗa rītā (vai 11. okt. vakarā), lai dienā iepazītos ar darbu izstādi un 13. oktobŗa rītā izbrauktu uz Koknesi.

No Kokneses varēs aizbraukt uz savām dzīves vietām š. g. 13. oktobŗa vakarā. Pārējie noteikumi jau publicēti pagājušā „Mazpulkā" numurā.

Visiem dalībniekiem jāreģistrējas Amatu biedrībā, Ķēniņu ielā 30, pie ieejas 11. okt. un 12. okt. no pl. 8— 12.

* * *

Mazpulku darbības pārskati par 1935. gadu uz piesūtītām veidlapām, jāsastāda divos eksemplāros. Viens eksemplārs līdz š. g. 1. decembrim jāiesūta sava novada mazpulku inspektoram, bet otrs paliek mazpulka aktīs.

* * *

Mazpulku dalībniekiem, kuŗiem ražojumu apskatēs „grāmatvedība" nebija pilnīgi noslēgta vai arī ierakstījumos un aprēķinos bija kļūdas, **„grāmatvedība" jāsakārto, pilnīgi jānoslēdz pēc dotajiem aizrādījumiem un jāuzrāda mazpulka vadītājam.**

* * *

Talsu-Ventspils novada mazpulku inspektora v. i. **V. Neimanis** savu vietu atstājis š. g. 1. septembrī un sākot ar š. g. 1. oktobri viņa vietā iecelts **B. Radziņš,** kuŗš runājams piektdienās **Talsos,** novada vec. agronoma kanclejā tālr. **Talsi 250** un katra mēneša pirmā un trešā otrdienā **Ventspilī,** apr. vecākā kanclejā tālr. **Ventspils 7.**

* * *

Valkas-Valmieras novada mazpulku inspektors agr. **H. Baltietis** runājams katra mēneša pirmā **piektdienā — Valmierā,** novada vec. agronoma kanclejā no plkst. 11—15. Tālr. Valmiera 267.

* * *

452. Kārsavas krievu mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **452. Kārsavas II. mazpulku.**

* * *

MEŽU DEPARTAMENTS ATBALSTA MAZPULKUS.

Š. g. pavasarī mazpulki piedalījušies meža dienās 952 vietās ar 9813 dalībniekiem un iestādījuši kociņus.

Mazpulku dalībnieku pienākums ir vēl šoruden visus stādījumus apskatīt un apkopt. Vēl pirms lapu galīgās nobiršanas jāizņem iznīkušie kociņi un to vietā iestādāmi jauni, augtspējigi. (Skat. mazpulku vadītājiem piesūtīto brošūru „Techniski norādījumi koku stādīšanai".) Stādāmo stādu izrakšana un iestādīšana jāizdara pēc lapu dzeltēšanas. Tos, tāpat kā pavasara meža dienu laikā, izsniegs virsmežniecības. Lai pienā-

Automobiļi — Riepas — Bosch — Piederumi

MOTOCIKLETI

Standard, T.W.N. James

Pārstāvis Latvijā

Hugo Rumpitis

Vaļņu ielā 27, Rigā

cigi sagatavotos nākamā pavasara meža dienām, jau šoruden vēlams stāties pie sējumu un stādāmo vietu zemes sagatavošanas.

Līdz šim bieži vien mazpulku dalībniekiem meža dienu laikā ir jāsaduras ar stādāmā materiāla trūkumu. Lai to novērstu, mežu departaments atbalsta mazpulkus un uzdod saviem virsmežziņiem un mežziņiem:

1. „Apmežojumu, kā arī izdaiļošanas apstādījumu vajadzībām — stādu un dēstu audzēšanai — uz mazpulku vadītāju pieprasījumiem virsmežziņiem nodot mazpulku pagaidu lietošanā bez atlīdzības no valsts zemēm stādu audzētavām piemērotas platības, nospraužot dabā to robežas.

2. Mežziņiem izsniegt par brīvu minēto stādu audzētavu vajadzībām no savā pārziņā esošiem mežiem un meža zemēm:

a) mežu un meža materiālus — iežogojumiem;

b) kūdru, smilti, mālus, meža pakaišus, ciršanas atkritumus, sūnas un citus meža blakus izmantošanas produktus — augsnes uzlabošanai un stādu kopšanai;

c) visu savvaļā augošo koku un krūmu sēklas un mežeņus. Iepriekš minētie materiāli, stādi un sēklas jāsagatavo un jāievāc mazpulku dalībniekiem.

3. Tāpat stādu audzētavu vajadzībām, virsmežziņi un mežziņi var izsniegt priežu un egļu sēklas — par brīvu.

4. Visādā veidā sekmēt šādu mazpulku pasākumu izdošanos, dodot padomus stādu audzētavu ierīkošanai, uzturēšanai un apsaimniekošanai, uzraugot saņemto materiālu izlietošanas lietderību un norādot audzēšanai vēlamākās sugas.

Pagaidu lietošanā ierādītā zeme paliek mežu resora īpašumā, tāpat arī, pēc stādu audzētavas likvidēšanas, mežu resora lietošanā un īpašumā pāriet — bez sevišķas atlīdzības par pielikto darba spēku un ieguldītiem līdzekļiem — visas stādu audzētavas ierīces. Par stādu audzētavām nodotām zemju platībām sastādāms nodošanas - pieņemšanas akts."

(Z. M. Mežu departamenta apkārtraksts № 35)

* * *

Visiem mazpulkiem ieteicams ierīkot stādu audzētavas — koku skolas, (Skat. rakstu šinī numurā „Stādu audzētavu iekārta un apstrādāšana") **lai nekad netrūktu stādāmā materiāla ne kopējiem mazpulka darbiem, ne arī pašu dalībnieku sētu izdaiļošanai.**

* * *

Mēnešrakstam „Mazpulks" iespiešanai iesūtāmie raksti jāraksta tikai uz papīra vienas puses un visiem mazpulku dalībniekiem jāparaksta pilns vārds, uzvārds, mazpulka nosaukums un Latvijas Lauksaimn. kameras reģistrācijas numurs. (Bez īstā vārda var uzdot arī pseudonīmu). Tāpat mīklu un atbilžu iesūtītājiem jāiesūta pilns vārds, uzvārds, mazpulka nosaukums un Latvijas Lauksaimn. kameras reģistrācijas numurs.

Visas vēstules līdz 20 gr (arī vaļējas) apmaksājamas ar 20 sant. pastmarku, pastkartes ar 10 sant. Vēstuļu svars jāpārbauda vietējā pasta nodaļā un ja tās smagākas par 20 gramiem, tad jāapmaksā ar papildus markām. Redakcija piemaksas vēstules nepieņems.

Latvijas lauksaimniecības kameras
mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

MĪKLAS.

AUGĻU DĀRZA SADALĪŠANAS UZDEVUMA ATRISINĀJUMS.

(Sk. „Mazpulks" № 9.)

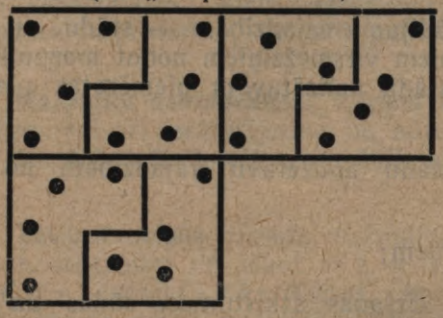

Pareizus atrisinājumus iesūtījuši sekojoši mazpulku dalībnieki:

Stāmerienas: B. Dārziņš; **Tadaiķu:** I. Vanags, Ilgv. Vanags; **Durbes:** K. Eņģelis; **Burtnieku:** Z. Jundzis; **Alsviķa:** B. Zvirgzds; **Viļķenes:** I. Dreimanis; **Ļaudonas:** A. Bleiva, V. Krūmiņš, A. Jursiņš, A. Laukbriedis; **Sāvienas:** J. Mežaks; **Nurmižu:** E. Kalniņš; **Mazsalacas-Līču:** J. Cīrulis; **Jeru-Oleru:** A. Linde; **Zeltiņu:** E. Bebris, A. Mūrnieks; **Rembates:** J. Kalniņš; **Aizdzires:** J. Jirgens; **Pendigas:** V. Jansons; **Trapenes:** F. Kalvis, H. Kimelis, V. Vītols; **Mežmuižas:** V. Melķizēdeks; **Jaunauces:** J. Būda; **Gibuļu:** Fr. Grintāls; **Rencēnu:** V. Meirēns; **Mazzalves I:** Z. Zupa; **Ziemera:** R. Ratnieks, H. Ratnieks; **Grīvas:** M. Stubailova; **Lestenes:** E. Krieviņš; **Vecgulbenes-Blomes:** V. Dzilna; **Lauberes:** R. Vanags. V. Miķelsons; **Peterupes:** K. Dancītis; **Vecpiebalgas-Ogrēnu:** E Skaidrais; **Vecpiebalgas-Upītes:** M. Niklass, E. Mērnieks; K. Breikšs; **Ķesterciema:** A. un R. Maurmaņi; **Kalsnavas:** R. Berģis; **Cēsu pag.:** A. Riekstiņš; **Taurkalnes:** M. Soikla, S. Vanags; **Sustas:** R. Ķudar; **Jaungulbenes-Gulbīšu:** V. Viļumsons; **Popes:** H. Jānis; **Ogresgala:** N. Lokmanis; **Ērģemes:** J. Ķikāns, A. Indriksons; **Biržu-Muižgala:** O. Krūkliņš; **Vaivodu:** St. Blāževics; **Jaunlatgales II:** A. Pelēkais; **Jāņa Cimzes:** E. Švārupa.

RAKSTNIEKU MĪKLA.

(Uzdevis P. Pinnis, Taurenes mazpulka dalībnieks)

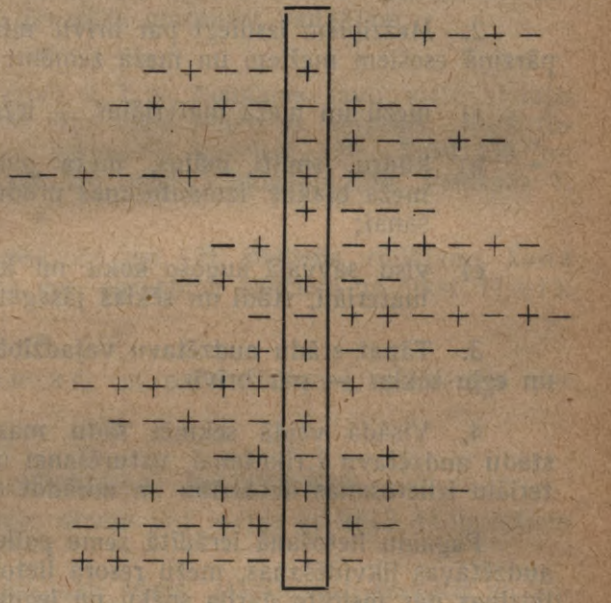

− = līdzskanis
+ = patskanis
Vertikālā apzīmētā rinda kopāpzīmējums.

Mīklas atminējums iesūtāms „Mazpulka" redakcijai: Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, līdz š. g. 1. novembrim uzdodot atminētāja vārdu, uzvārdu, mazpulka nosaukumu un Latv. lauks. kameras reģistrācijas numuru.

Saturs:

	Lp. p.
Pļaujas svētkos. Arn. Lūsis	353
Cienīsim pagātni. Aug. Briedis	354
Karogs lauku sētā. Belizārs Radziņš	356
Diks un Roberts. A. M. Dženksona	358
Vecais Kristaps. Artūra Kūnerta skice	351
Pļaujai. Jānis Liezeris	362
Kā Pērkonis piemuļķojis velnu	363
Divas grāmatas. Ausma Roga	363
Latvi! Daina	364
Kā Pakalnu mazmāja top par daiļu sētu. H. Kalmiņš	365
Stādu audzētavu iekārta un apstrādāšana.	370
Mazpulka dalībnieka pašreizējie uzdevumi. Agr. K. Ķirsis	372
Ko liksim vāzēs ziemā. Zenta Cīrulis	373
Bērīt's manis kumeliņš. (Rotaļa.) Milda Lasmane	374
Pie dēla kapa. Ed. Ceriņš	374
Mazpulku dzīve	376
Paziņojumi	381
Mīklas	384

Atbildīgais redaktors: RŪDOLFS DZĒRVE.

L. Audzes grām. sp. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a (L. L. Centrālbiedrības gr. sp. nomnieks).

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika.
Rīgā, Tērbatas ielā 78, tāļr. 92227.

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tāļr. 27629.

Pastāvigi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes.

Apavu nams „ALMA",

Rīgā, Kr. Barona ielā № 15.

Augļu kokus, ogulājus, košuma augus

u. c.

piedāvā

Priekuļu lauksaimniecības vidusskolas kokaudzētava.

Tuvākas ziņas cenu rādītājā.
Cenu rādītāju uz pieprasījumu izsūta bez maksas.
Pasta adrese c. **Cēsīm, Priekuļos.**
Tāļrunis Priekuļi 40.

Iepērk no ražotājiem

kviešus, rudzus, miežus un auzas, zirņus, baltās pupiņas, ķimenes, korianderi, majoranu, magoņu sēklas, anīsu.

J. M. SNIĶERS Koloniāl un tabakas preču lieltirgotava.
Kungu ielā 29-a. Tāļr. 23342.

Rob. Valdmans,

Rīgā, Marijas ielā № 15, savā namā

Pulksteņu, zelta un sudraba lietu veikals

Valsts zemes banka

Valdemāra ielā 1-b, Rīgā.

Nodaļas:

Jelgavā,
Akademijas ielā 23.

Valmierā,
Rīgas ielā 62.

Rēzeknē,
Pulkv. Kalpaka ielā 18.

Daugavpilī,
Vadoņa ielā 4

Liepājā,
Rožu laukumā 5/6.

Banka izsniedz lauksaimniecībai aizdevumus ar 2% — 4% gadskārtējiem augļiem; ilgtermiņa aizdevumiem kapitāla deldējums 18 — 41 gados, īstermiņa aizdevumiem atmaksa pēc 3 gadiem.

Banka izsniedz 4% ilgtermiņa aizdevumus uz 28 gadiem lauksaimnieku īstermiņa parādu pārjaunojumam. Maksājumi par šiem aizdevumiem 3¼% pusgadā. Pārjaunojuma aizdevumus izbeigs tekošā gadā.

Banka uzpērk zemes īpašumus un pārdod iedalītās saimniecības bezzemniekiem un sīkzemniekiem. 3/4 izpirkšanas maksas Banka sedz ar 2% aizdevumu uz 41 gadiem.

Valsts zemes bankas pārjaunojuma ķīlu zīmes nes 6% augļus gadā, kapitāla atmaksa 8 gados. Šās ķīlu zīmes ir visizdevīgākais vērtspapīrs kapitāla ieguldījumam.